

NOVI

ODMIEV

ŠTEVILKA 12
NOVEMBER 2000

GLASILO KULTURNO PROSVETNEGA DRUŠTVA
SLOVENSKI DOM

BESEDA UREDNIKA

V zadnji številki Novega odmeva smo objavili prispevek **Silvestra Vidča** o gostovanju mešanega pevskega zbora društva upokojencev iz Ilirske Bistrice. Glasilo smo poslali našim gostom, ki so nam kmalu odgovorili. Članica zbora **Danica Pardo** se nam je zahvalila za objavo prispevka in nam sporočila, da bodo članek nalepili v zborni kroniko, kjer jih bo spominjal na naše prijateljstvo. Zanimivo je, da je nanje poseben vtis naredila rubrika Ustvarjalnica. Sprašujejo namreč, ali bi bilo mogoče v našem glasilu objaviti krajšo prozo ali poezijo izpod peresa njihovih članov in kakšni so pogoji. Uredništvo Novega odmeva je rubriko Ustvarjalnica namenilo literarnim prispevkom naših članov. Vendar resnici na ljubo odziv ni ravno množičen. Čeprav imamo nekaj članov, posebej članic, ki se ukvarjajo s poezijo in so celo izdali zbirke svojih pesmi. Na srečanjih ob prvih petkih slavljenci pogosto recitirajo svoje verze. Dragi člani, pošljite svoje umetniške prispevke iz poezije, slikarstva, skladanja. Če bodo uredniške in tehnične možnosti dopuščale, bomo zagotovo vse objavili. Našim prijateljem s Primorskega in od drugod pa odgovarjamo, da imajo prednost naši člani. Z veseljem bi objavili tudi prispevek koga drugega, če bi se tematika navezovala na zagrebški Slovenski dom. Seveda brez posebnih pogojev in brezplačno. To pravilo velja za vse člane uredništva in sodelavce Novega odmeva. Vsak prispevek o vtisih, ki so ostali po druženju s člani Slovenskega doma, bo posebej dobrodošel. Pomenil bi namreč, da naše društvo in njegovo glasilo resnično dobro odmevata tudi v Sloveniji.

Silvin Jerman

SLIKA NA NASLOVNICI:

Bojan
Stupica
(1.8.1910 -
22.5.1970)

SLOVENSKI DOM V NOVEM TISOČLETJU

Kmalu po praznovanju 70. obletnice obstoja in neprekinjenega dela Slovenskega doma, smo vstopili tudi v novo tisočletje. Naključje ali ne - naš veliki jubilej se ujema z začetkom tisočletja. Ali je v takem trenutku potrebno malo zastati, razmisliti, pogledati nazaj, pogledati naprej, ali pustiti, da čas teče in da dočakamo novo obletnico našega društva?

V zgodovini Slovenskega doma so bili lepi, pestri in vzpodbudni časi, bila pa so tudi obdobja mrtvila, preprirov in brezupa. Vse to je razvidno iz naše monografije. Nazadnje se je naše društvo na brezpotju znašlo v začetku 90. let, ko ni moglo najti prave poti k ozdravitvi in prave programske zasnove, ko je zapadlo v popolno anonimnost. Po letu 1994 se je s kolen zopet dvignilo na lastne noge in z novimi načrti in zagonom začelo ustvarjati zahtevne statutarne cilje. Šest let takega obdobja je že za nami. Ali je treba kaj spremeniti? Mislim, da je odgovor pritrdilen. Spremenile so se politične okoliščine, ekonomske, socialne in kulturne. Navsezadnje k spremembam sili jo zbrane izkušnje. Povečali smo članstvo, razširili dejavnost, uveljavili društvo, v propagandnem smislu ovrednotili dejavnost (časopis NOVI ODMEV) in se tako kot slovenska manjšina vključili v vsakodnevno življenje in sodobne tokove razvoja hrvaške družbe. Zdaj je čas, da uporabimo zvičajnost, razum in izkušnje in da prehitimo neizogibno obdobje zasičenosti, anemičnosti, sterilnosti, rutinerstva in obrazcev. Slovenski dom ima priložnost, da s še širšo dejavnostjo in boljšo organiziranostjo postane središče in stičišče informacij, kulturne, turistične in gospodarske dejavnosti.

Za dosedanjo dejavnost Slovencev, slovenskih organizacij, podjetij in predstavništev na Hrvaškem in zlasti v Zagrebu sta značilna informativna razpršenost in nekoordiniranost. To zagotovo ne prispeva k oblikovanju pozitivne in dobre podobe Slovenije, pa tudi Slovencev, ki živimo na Hrvaškem. Negotovost glede prostorov našega društva smo uspešno pripegljali h koncu. V teh prostorih bomo zagotovo ostali, morda celo z nekoliko večjo kvadraturjo. Vsekakor imamo prostorske pogoje za razširitev dejavnosti in uveljavitev Slovenskega doma kot kulturnega, informativnega, turističnega in gospodarskega stičišča in središča. Zanimanje za tako pestro in zahtevno dejavnost našega društva je prisotno tako v Sloveniji kot med slovenskimi subjekti na Hrvaškem. Naša zgodovina in sedanjost sta temelj, ki nam daje upanje in zagotavlja, da bomo uspeli. Če imamo dovolj volje, želje in poguma, potem naredimo ta korak. Zadajmo si to težko nalogo v interesu lepše in obetajoče bodočnosti Slovenskega doma. Postanimo izvir sveže vode, ne pa mlaka bez življenja, ki jo zarašča trava, ki počasi izhlapeva in izginja. Zavedati se moramo, da bo to terjalo naporno delo, neizogibna pa bo tudi pomoč Republike Slovenije ter vseh zainteresiranih in naklonjenih na Hrvaškem. Zavedati se moramo, da ima taka prihodnost Slovenskega doma tudi nasprotnike, ki ne razumejo izziva. Vendar je takih manj kot v igri tenisa v parih. Novemu naraščanju in našim naslednikom olajšajmo in nakažimo pot v lepšo in obetajočo bodočnost. Prepričan sem, da mi to zmoremo.

Darko Šonc

LEPŠI SLOVENSKI DOM

Ko so med poletjem redne dejavnosti Slovenskega doma nekoliko zastale, smo se odločili, da bomo julija malce posegli v izgled doma. Pobelili smo prostore, in sicer knjižnico, tajništvo in klub Moja dežela. Klub je edini prostor, kjer je dovoljeno kajenje, zato je bil resnično potreben beljenja. Odločili smo se za najboljšo ponudbo in mojstri so začeli z delom. Lotiti so se morali tudi stropa v knjižnici, kjer so se pojavile razpoke. Odločili smo se za vgradnjo spuščene stropa, v kateri so nameščene tudi halogene žarnice. V knjižnici smo postavili tudi dodatne omare, in sicer za knjige, ki so bile doslej bralcem nedostopne in ki še niso bile katalogizirane. Občasno so potrebne takšne naložbe, s katerimi bolje izkoristimo in polepšamo naše prostore. Žal bodo kadilci cigaret tudi odslej lahko prižgali samo v klubu Moja dežela. Se bodo že navadili.

Darko Šonc

SEJA UPRAVNEGA ODBORA

Pred začetkom počitnic, 27. junija, je predsednik **Darko Šonc** sklical sejo upravnega odbora. V ospredju sta bili dve temi: uresničevanje programa in kakovost dejavnosti v prvem polletju in program dejavnosti za naprej. Upravni odbor je ugotovil, da je bil občni zbor dobro pripravljen, da so bila poročila dobra in da so zajemala celotno dejavnost Slovenskega doma v letu 1999. Upravni odbor je obravnaval dve pripombi, podani na občnem zboru: da bi moral finančno poročilo prebrati predsednik društva, ne pa predsednik nadzornega odbora ter da bi morali v statutu zapisati, da se v prostorih Slovenskega doma lahko govori le v slovensščini. Obe pripombi je upravni odbor zavrnil. Predsednik nadzornega odbora **Bojan Kožar** je poročilo prebral na temelju sklepa, ki ga je upravni odbor sprejel 5. januarja. Drugo pripombo pa je soglasno zavrnil že občni zbor. Predsednik **Darko Šonc** je opozoril na dogodke po občnem zboru, ki so pomembni za Slovence na Hrvaškem. Na inauguraciji novega hrvaškega predsednika **Stipeta Mesića** je bil tudi slovenski predsednik **Milan Kučan**, ki se je ob tej priložnosti na kratko sešel s predsednikom in podpredsednikom Zveze slovenskih društev, **Darkom Šoncem** in **Francem Strašekom**. 10. maja sta bila **Šonc** in **Strašek** na uradnem obisku pri hrvaškemu predsedniku **Mesiću**, in sicer kot člana delegacije Sveta nacionalnih manjšin. Marca je društvo postavilo in slovesno

odkrilo spominsko ploščo **Josipu Gostiču**. Na pobudo državne sekretarke za Slovence v zamejstvu in po svetu **Mihale Logar** je bila 29. februarja na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu skupna seja Sveta Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. 5. marca sta se **Šonc** in **Strašek** sešla z dr. **Vero Kržišnik-Bukić** z Inštituta za narodnostna vprašanja Republike Slovenije. 11. maja je bila v Slovenskem društvu "Dr. France Prešeren" v Šibeniku seja Sveta Zveze slovenskih društev. V obdobju po volitvah 3. januarja so stekli postopki za celovito zakonsko ureditev položaja manjšin na Hrvaškem. V to sta se prek Sveta nacionalnih manjšin dejavno vključila tudi predsednik in podpredsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, **Darko Šonc** in **Franc Strašek**. Ta dejavnost zahteva veliko časa, pa vendar to ne vpliva na nemoteno programsko delo Slovenskega doma. Upravni odbor se je seznanil tudi z načrti nadaljnjega dela našega društva. Slovenski dom se poteguje za sredstva slovenskega ministrstva za kulturo, in sicer za postavitve razstave krpank, izdajanje časopisa **Novi odmev**, razstavo **Vasilija Jordana** in postavitve spominske plošče **Frana Zavrnik**a. Načrtujemo izdajo mini serije monografij: **Slovenci na hrvaških odrih**, **Slovenci v hrvaškem športu**, **Slovenci v hrvaški politiki** ... Pripravili bomo proslavo ob 70. obletnici nepretrganega delovanja pevskega zbora Slovenski dom ter skupni nastop zborov, ki jih vodi dirigent **Franc Kene**. Tu pa je še naloga, ki je bila med počitnicami že opravljena: uredili in prebelili smo prostore Slovenskega doma.

Franc Strašek

ZOPET VABLJENI V KNJIŽNICO

Dolga dva meseca toplega poletja se nismo videli in slišali. Bile so počitnice, nekateri so počivali na morju, nekateri v gorah, tisti, ki niso mogli na pot, pa so največjo vročino preživeli doma. Verjamem in prepričana sem, da so si čas krajšali z dobro knjigo. Vrata Slovenskega doma niso bila zaprta niti v teh poletnih mesecih. Po zaslugi predsednika **Darka Šonca** je naša knjižnica - tako kot tajništvo in dvorana - dobila novo, lepšo podobo, novo razsvetljavo in nove knjižne omare. Hvala mu, ker je za ta dela žrtvoval del svojega dopusta. Pridite, pogledajte in se osebno prepričajte, da je res lepo. Pridite in si izberite knjigo po svojem okusu. Delovni čas knjižnice je takšen kot doslej: torek od 10. - 12. ure, četrtek od 16. - 18. ure. Na koncu naprošam člane, obiskovalce knjižnice, da si knjige izposojajo in jih vračajo v času redni delovnih ur in da jih ne puščajo v tajništvo in na policah. Hvala.

Dragica Rubčić

JESENSKA SEZONA PEVSKEGA ZBORA

Mešani pevski zbor Slovenskega doma je z vajami začel v oktobru. S počitnic so se vsi člani vrnili spočiti in polni energije. Že v začetku septembra so klicali po telefonu in spraševali, kdaj se bodo začele vaje. Prišli sta tudi dve novi članici, obe sta altistki. Tudi v mesecih, ko vaj ni bilo, se pevci niso dali motiti in so vsak drugi teden prihajali v prostore našega društva. Tu su peli, se sproščeno pogovarjali, kaj popili in pojedli kakšno dobroti, ki so jo člani prinesli s seboj. Naš dirigent **Franc Kene** nam je povedal, da bomo že 28. oktobra nastopali v Do-

bovi. Na koncertu ob prazniku občine Brežice bodo nastopili vsi trije zbori, ki jih vodi F. Kene. Prvi skupni koncert je bil junija v Globokem, drugi bo v Dobovi, a tretji pa bo v Zagrebu. Na vajah 12. oktobra nas je presenetila televizijska ekipa. Iz oddaje Prizma so prišli posnet našo vajo. Prišli so že zgodaj, kmalu po 18. uri. Vaje se sicer začnejo ob 19. uri. Snemali so naše pevke, ki so zlagale note in pripravljale dvorano, posneli pa so tudi vajo. Predstavil se je naš dirigent **Franc Kene**. Nekaj besed so povedali tudi voditeljica pevskega zbora **Ivanka Nikčević**, naša "stara" pevka **Slavica Sokolić**, ki je pela že na prvem gostovanju pevskega zbora Slovenskega doma na taboru v Stični, in **Silvester Vidič**.

Miroslava-Maria Bahun

KONCERT V GLOBOKEM

24. junija smo sodelovali na skupnem koncertu treh pevskih zborov, ko jih vodi **Franc Kene**, v Globokem. Franc Kene letos praznuje 20-letnico zborovodstva. Lovski pevski zbor Globoko deluje že od leta 1971. Poleg lovskih pesmi prepeva tudi slovenske umetne pesmi in je prejel več priznanj za svoje delovanje. Mešani pevski zbor KD "Franc Bogovič" iz Dobove v zadnji obliki deluje že 11 let in nastopa največ v domačem kraju, pa tudi v tujini. Uvršča se tudi na zaključne koncerte revije "Pesem Posavja". Zbor je ustvaril prijateljske vezi z našim pevskim zborom iz Zagreba

in redno se veselimo našim srečanjem. Naš pevski zbor deluje tako dolgo, kot se družijo Slovenci v Zagrebu in to je 70 let. Prepevamo člani Slovenskega doma - prve, druge in tretje generacije Slovencev. Prepevamo slovenske ljudske in umetne pesmi, pa tudi pesmi, ki jih ustvarjajo člani Slovenskega doma. Od jeseni leta 1998 zbor vodi Franc Kene, ki prihaja vsak četrtek zvečer iz Globokega v Zagreb, da nas s svojo veliko energijo, znanjem in navdušenjem pravilno uči naše slovenske pesmi. Po lepem koncertu treh zborov, kjer se je slišalo naše znanje in trud našega skupnega zborovodje - so nas pogostili še v lovskem domu. Lovska večerja, kjer ni manjkalo niti bizeljskega vina, je bila odlična. Bizeljski trio je s svojo glasbo ustvaril izredno razpoloženje. Glasovi treh zborov so se združili v eno pesem - pesem prijateljstva - in dolgo doneli v noč, tja do

Piršembrega, kjer sv. Barbar čuva prekrasne vinograde. Franc Kene uspešno vodi tri zборе. Naj mu ne bo težko prihajati v Zagreb, tudi po njegovi zaslugi ne bo zamrla slovenska pesem na Hrvaškem. Lepo je peti pod vodstvom Franceta Keneja.

Cvetka Matko

PEVSKI TABOR V ŠENTVIDU PRI STIČNI

Že 30. zapored smo se udeležili pevskega tabora v Šentvidu pri Stični. Prireditev je bila 17. in 18. junija. Tudi letos smo v Šentvidu prišli že prvi dan, v soboto, ko so nastopali pevski zbori iz zamejstva. Bilo je veselo kot vedno. Po nastopu smo se družili ob mizici, ki so jo prekrile dobrote. Seveda ni

zmanjkalo niti pijače niti petja. Navdušil nas je pevski zbor iz Hirschaida, ki je pobraten z občino Ivančna Gorica. Zboru je dirigiral **Peter Bloss**. Pevci so mlajši ljudje, šolarji. Zapeli so nekaj pesmi iz muzikalov, zaradi česar je bil večer nekoliko drugačen, kot minula leta. Nedelja se je začela z generalno vajo. Vedno se kdo izmuzne in ne pride na vajo, zaradi česar se je dirigent **Igor Švara** tudi tokrat jezil. Po kratkem premoru smo se pridružili mimo-hodu pevskega zbora. Znova smo prišli na stadion, kjer je pevske zборе in obiskovalce pozdravil **Stane Peček** iz programske komisije.

Navzočim je spregovoril tudi **Tone Pavček**; prisluhnili smo mislim iz njegovih književnih del. Predsednik upravnega odbora Tabora slovenskih pevskih zborov **Jernej Lampret** je med drugim dejal, da so domačini in prireditelji ponosni na to prireditev in slovenske pevce, ki sodelujejo na njej. V premoru je nastopila Folklorna skupina KUD Javorje iz Šmartna pri Litiji. Navdušili so nas s svojim plesom. Po koncertu in druženju smo se počasi odpravili proti gostilni JAM, kjer smo bili tudi lani na kosilu. Ko smo pojedli, so se nam v gostilni pridružili člani reškega pevskega zbora. Skupaj smo zapeli, nato pa smo se poslovili in odšli domov. Letos smo dobili zasluženo medaljo za jubilejno, 30. udeležbo na Taboru slovenskih pevskih zborov. Naš pevski zbor je zelo ponosen. Saj ni kar tako nastopati 30-krat zapored na isti prireditvi. Tudi to ni malenkost, da v našem zboru poje pevka, ki je bila tudi na prvem nastopu na taboru. To je **Slavica Sokolić**.

Miroslava-Maria Bahun

NA REVJI PEVSKIH ZBOROV "IN BISTRIC"

Objuba dela dug (dolg), bi rekli Bistrčani. Zato smo se vročega junjskega dopoldneva odpravili na pot v Ilirsko Bistrico, na praznovanje občinskega praznika. Povabilo smo prejeli že marca, ko so nas prijatelji iz Ilirske Bistrice obiskali v Zagrebu. Potovanje je bilo prijetno: šli smo čez Gorski kotar, mimo Reke na mejni prehod Rupa in že smo v Bistrici. Tam so nas dočakali naši kolegi - pevci: Anica, Rado, Danica, Breda, dirigent Mitko. Ko smo si "privezali dušo" s pijačo in jedajo, je bilo še dovolj časa, da smo se sprehodili po Bistrici. Seveda je bil tu **Vojko Čeligoj**, ki je o vsem vedel toliko podrobnosti, kot da bere iz knjige. Vsako leto je Revija pevskih zborov v drugem kraju. Letošnja, ki je bila že 19. po vrsti, je bila v Zabičah. To mestece je od Bistrice oddaljeno le nekaj kilometrov. Peljemo se skozi prijazne vasi Jasen, Vrbovo, Kuteževo..., občudujemo polne balkone cvetja, cesta je lepa in ravna kot miza... in zadnja postaja - Zabiče. Tu je že veliko pevcev, saj na Reviji sodeluje 14 zborov, med njimi skupni zbor domačih pevcev ter trije gostujoči zbori, in sicer iz Matuljev, Reke in Zagreba. Revijo je pozdravil bistriški župan **Franc Lipolt**. Domačini so začeli, Zagrebčani pa smo končali. Kaže, da smo se lepo odrezali, saj nam je občinstvo navdušeno ploskalo. Zapli smo še eno "na bis". Poleg šopka in brkinske slivovke smo dobili tudi prekrasno knjigo o Snežniku. Po programu smo se zbrali na večerji: srnin golaž, izvrstna orehova potica, istrska vina (refošk in malvazija) ter prava domača glasba. Meh sta raztegnili Vojka in Anica, zraven sta zatrobentala Mario in Marjan. Kdo ne bi zapel in zaplesal, pa čeprav po "šuti"!? Bilo je lepo, vendar prekratko, smo menili, ko smo se zbrali v avtobusu. Vendar petje ni prenehalo vse do Zagreba, kamor smo prišli v zgodnjih jutranjih urah. Bistrčani, hvala za vse in nasvidenje.

Ivanka Nikčević

VEČER Z NONIJEM ŽUNCEM

Teden dni po svečani predstavitvi zgoščenke tenorista Nonija Žunca v HNK v Zagrebu smo se v lepem številu zbrali v sredo, 18. septembra, v naši Prešernovi dvorani. Po pozdravni besedi predsednika društva Šonca sta za zeleno mizo sedla velik umetnik Noni Žunec in

Marija Barbieri, glasbena kritičarka, publicistka in zaljubljenka v operno umetnost. Čeprav člani društva dobro poznajo Nonija Žunca, saj so ga lahko občudovali na sceni HNK, nas je prijetno presenetil posnetek arije Cavaradossija iz Puccinijeve Tosce. Marija Barbieri je navedla nekaj biografskih podatkov. Sledil je pogovor o začetku kariere, nastopih, najlepših predstavah, gostovanjih, partnericah. Pogovor

je Noni Žunec prijetno popestril z duhovitimi anekdotami. Ob koncu smo slišali še posnetek arije Rodolfa iz Puccinijeve opere La Boheme. Čakalo pa nas je tudi veliko preseñenje: vsi navzoči smo za darilo prejeli zgoščenko. Kdor jo je doma v miru poslušal, je v srcu zagotovo občutili ponos, da je tako velik umetnik član našega društva in da je rad med nami. Sama sem bila še posebej ponosna, saj sem ta večer s fotografskim aparatom uspela uloviti naše tri Mariborčane pri zdravici: **Bobija Marottija** in **Prerada Detička** s slavljencem Nonijem Žuncem.

Polona Jurinič

Jeronim Noni Žunec se je rodil leta 1921 v Mariboru. Svojo umetniško zrelost je dosegel v operi HNK v Zagrebu in to prav v obdobju njenega približevanja novim svetovnim tokovom. Danes je le težko razumeti, da je bila prva hrvaška izvedba opere Življenje razvratnika Stravinskega, v kateri je izstopal prav Noni Žunec, že dve leti po praznovanju. Isto velja za Krvavo svadbo Szokolija. Noni Žunec je bil tudi protagonist praznovanj številnih hrvaških oper: Brkanovičevega Ekvinokcija in Zlata Zadra, Tijardovičevega Dimnika ob Jadranu, Odakove Matere Margarite, Devčičeve Labinske čarovnice, Gotovčeve Stanca in Dalmara in Moč vrline avtorja Kuljerića, za katero je Žunec leta 1978 dobil Vjesnikovo nagrado za najboljšo interpretacijo del hrvaških avtorjev. V zagrebški operi je prvič nastopil leta 1948 kot Vojvoda v Verdijevem Rigolettu in ji ostal zvest vse do upokojitve. V Zagrebu je, kot še nekaj drugih slavnih slovenskih tenorjev, našel

svojo novo domovino. Razvil se je v popolnega glasbenika in celovito glasbeno-scensko osebnost. Vse to je prihajalo do izraza v njegovih interpretacijah popevk in v vokalno-instrumentalnih delih. Vedno zvest glasbenemu tekstu in besedi, z okusom in instinktom prefinjenega umetnika široke kulture, je Žunec ustvarjal nepozabne stvaritve: od Era, Florestana, Cavaradossija, Rodolfa, Riccarda, Fausta, Pelleasa, Bojana, Janka, Cania, Turiddna, Don Josea, Hermana ... Včasih je pel tudi osem predstav v mesecu, v enem letu pa je ustvaril kar devet glavnih vlog. Za svoj visoko kakovosten prispevek k hrvaški glasbi je leta 1985 dobil največje priznanje - nagrado Vladimir Nazor za življenjsko delo. Služil je umetnosti! Od opernih odrov se je poslovil leta 1979 v vlogi Era z onega sveta, ki jo je odpel okoli 300-krat.

(M.Barbieri: "Povjestice" HNK v Zagrebu, 11. oktober 2000)

Priredila Polona Jurinič

SREDE Z VELEPOSLANIKI U IME BOGA MILOSTIVOG SAMILOSNOG

Tak je predpisan nagovorni obrazec v današnjem pravovernem islamskem svetu. V ča'har šam'beh (sredo), dvajsetega jumada al-thani(-ja) 1421 nas je v Slovenskem domu s temi besedami pozdravil tudi **Keyvan Imani**, veleposlanik Islamske Republike Iran v Hrvaški. Vabilo je obetalo, da bo govora o iranski zunanji politiki, pogledih na balkanska dogajanja ter o iransko-hrvaških odnosih v preteklosti in v prihodnje. Dvorano je lepo napolnila nadvse radozna publika - od članov Slovenskega doma pa do gostov iz zagrebških diplomatskih krogov, ki jih je močno zanimalo, kaj neki bo iranski veleposlanik zanimivega povedal. Ivica Kunej, naš zvesti sodelavec ob podobnih srečanjih, je tokrat za uvodno kulturno ogrevanje odrecital nekaj zares brihtno izbranih literarnih biserov. Kratke, epigramsko duhovite štirivrstične miniature ("roba'eyyat" izpred skoraj tisoč let!) velikega perzijskega astronoma in matematika Omara Hajjama ("Rubaije" v prevodu Dr. Safvetbega Bašagića) so še dandanes nabite z brezčasovno aktualnostjo. Nekateri so lepo razmigale publiko, kot na primer tale:

*Na nebesim ima zvijezda i Bik se naziva,
A na drugom biku, vele, da zemlja počiva.
Trgni oči pa pogledaj: kolko magari
Medu dva ta bika pusta živi i uživa!*

Iz intimnih, toda vseeno univerzalno humanističnih misli (štiristo let pred evropsko renesanso!) orientalskega pesnika - filozofa pa so nas že prve veleposlanikove besede brez vsakega okolišanja takoj prestavile v današnji svet: sedanji iranski predsednik Khatami ga skuša prek Združenih narodov popeljati v "dialog civilizacij". Žal je nekaterim zahodnim strategom še vedno ljubši izraz "spopad". Veleposlanik Imani je najprej spregovoril o prioritetah svoje domovine (med te spada poleg drugih širjenje verske kulture), ki imajo vpliv tudi na oblikovanje zunanje politike; zatem o odnosih s sosednjimi državami in Bližnjim vzhodom; govoril je o Evropi ter Evropski uniji in je omenil celo obseg trgovinske menjave z bivšo Jugoslavijo.

Glede odnosov s Hrvaško je ugotovil, da je po obdobju ohladitve in spremembami po volitvah 3. januarja skupna ekonomska komisija (že tretja) omogočila strokovne razgovore o industrijskem sodelovanju. Izmenjava stališč obeh predsednikov držav na nedavnem vrhu v New Yorku pa "lahko potrdi obojestransko željo po napredku in poglobitvi medsebojnih odnosov". Vsekakor kar najbolj vzpodbudna perspektiva širokega diapazona in neizmernege potenciala. Gospod veleposlanik je orisal še negativno vlogo Amerike in specifičen položaj jugovzhodne Azije v zunanji politiki Islamske Republike Iran. Kdor je pričakoval vsaj površno, četudi diplomatsko-enigmatično analizo dogajanj na Balkanu, je kajpak ostal razočaran. Po besedah samega veleposlanika bi to zahtevalo preveč časa. Moderator večera je bil, kot običajno, **Andrija Karafilipović**. Ko je navzoče povabil postaviti vprašanja, se je pokazalo, da so nekateri med njimi tudi iskreni prijatelji Irana. Gospod veleposlanik se je opazno potrudil odgovarjati dovolj obsežno, prav rad celo na vprašanje ali je vojna v Bosni vsebovala elemente džihada. Žal se pojasnila res ne moremo več spomniti... V duhu iskrenega spoštovanja drugačnih civilizacij, ver, kultur in državnih ureditev - ter sprejemajoč plemenito idejo o dialogu civilizacij se le še enkrat spomnimo, da pri nas pišemo leto 2000, ponekod v svetu pa 1421. Seveda bi bila zelo grda misel ob zadnji letnici aludirati na evropski srednji vek. Zato pa smemo v duhu naših skupnih načelnih opredelitev končno zaključiti to notico, kot je običaj v tisočletni katoliški Hrvaški in kot bi prav gotovo tudi mi smeli pozdraviti občinstvo v Iranu: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen. (čš)

KLEPET S KITAJSKIM VELEPOSLANIKOM

Zelo smo se razveselili, ko nas je 25. septembra obiskal kitajski veleposlanik **Li Guo Bang** s sodelavcema. V spremstvu glavnega tajnika društev prijateljstva **Andrije Karafilipovića** se je prišel posloviti od članov Slovenskega doma. Po štiriletnem mandatu odhaja na Kitajsko. Preden je prišel v Zagreb, je bil veleposlanik v Ljubljani. V iskrenem in prijaznem klepetu ob toplem čaju je dejal, da ga za Slovenski dom vežejo zelo lepi spomini in da se je v naših prostorih vedno izjemno dobro počutil. Li Guo Bang je dvakrat predaval v Slovenskem domu, prišel pa je tudi na vse skupščine društva hrvaško-kitajskega prijateljstva. Predsednik društva je **Anton Tus**. Gospod Li Guo Bang nas je povabil, da ga obiščemo na Kitajskem, kjer bomo njegovi gosti, le za letalsko vozovni-

co moramo sami poskrbeti. Vsekakor lepa poteza veleposlanika ob njegovem odhodu na novo dolžnost.

Darko Šonc

VELEPOSLANIK BOSNE IN HERCEGOVINE

Predavanje veleposlanika Bosne in Hercegovine **dr. Hasana Muratovića**, ki je bilo 10. oktobra, je vzbudilo izjemno pozornost. Prvo vrsto v dvorani Slovenskega doma so napolnili veleposlaniki Velike Britanije, Rusije, Ukrajine, Romunije in Slovaške ter predstavniki drugih veleposlaništev. Predavanje je bilo nenavadno odkrito. Veleposlanik Muratović je opisal napredek v odnosih med Bosno in Hercegovino in Hrvaško. Po hrvaških volitvah so stekle priprave na sklenitev številnih sporazumov, med njimi o notranjih zadevah, prosti trgovini, pokojninskih in zdravstvenih zadevah. Nekdanja hrvaška oblast je po Muratovićeve besedah vztrajala, da je treba krepiti le odnose s Federacijo BIH, kar pa se ni izkazalo za modro politiko, saj veliko Hrvatov živi tudi v Republiki Srbski. Nova hrvaška oblast si je za pogajalskega partnerja izbrala Bosno in Hercegovino kot celovito državo. Pogajanja so zapletena in so v velikem zastoju. Predvsem zato, ker je do zamenjave prišlo le v državnem vrhu; strukture, ki se pogajajo, so ostale iste in postavljajo enake ovire kot prej. Prihodnost odnosov med državama bo po Muratovićeve besedah odvisna od preteklosti in sedanjosti. Zato je vnovična uvrstitev bošnjaške manjšine v hrvaško ustavo (iz katere je bila izbrisana hkrati s slovensko manjšino) zelo pomembna. To je problem, ki meče senco na odnose med državama, vendar vse kaže, da se ga hrvaški politiki ne zavedajo. Šele, prihodnje leto, ko bo izpeljan popis prebivalstva, bo znano, koliko Bošnjakov živi na Hrvaškem. Po zadnjem popisu je bila ta manjšina druga po številčnosti, takoj za njo pa so bili Slovenci. Pred veleposlanikovim predavanjem je bila letna skupščina društva hrvaško-bošnjaškega prijateljstva. Predsednik društva je ostal **Martin Špegelj**. Ob koncu večera smo se posladkali s torto, ki je bila okrašena s hrvaškim in bosansko-hercegovskim grbom. V prijateljskem vzdušju smo pokramljali z veleposlaniki, zbranimi na tem "evropskem summitu" v Slovenskem domu.

Darko Šonc

TRAŽENJE JETIJA U NEPALU S ROKOM KOFOLOM

U srijedu 4.10. putovali smo s mladim znatiželjnikom **Rokom Kofolom** po Nepal. Budno i svemoguće oko božanstva Budhe sve je nadgledalo. Kraljevina Nepal smještena je između Indije i Kine pod Tibetom i obuhvaća najviši dio Himalaje. Lijepo slike živopisnih boja prikazuju različite dijelove Nepala, vjerovanje i život stanovnika u tom dijelu Azije. Treba spomenuti da je budizam filozofija većine stanovnika Nepala, a hinduizam je vjera. Slikovito su na budinom stupu označena četiri osnovna elementa: zemlja, voda, zrak i vatra. Okolo tog stupa se hoda i moli vrteći "mlinček" za molitvu. Molitve su upućene bogovima vjetrom u Himalaju vjerujući u nirvanu, ideal smirenja duše vjernika. Katmandu u porječju rijeke Bagmati, glavni je grad Nepala. Vidjeli smo siromašne dijelove grada s karakterističnom arhitekturom kuća od cigle i drveta. Civilizacijski nivo života je vrlo nizak, vjerovanje u reinkarnaciju i obredno spaljivanje mrtvaca stanovnika Nevara, naš pripovjedač Rok, sve je slikom prikazao. Stanovnici se bave obrtima a hrana im je na osnovu riže. Ljudi su podijeljeni u kaste, četiri glavne i petu "nedodirljivih", t.j. onih koji se ne ubrajaju nigdje. Na čelu se ljudi obično označavaju bojom, što ima vjerski značaj. Joga, asketi, dugokosi

svećenici, čudnovati crteži na templima, prikazi iz života uglavnom usmjereni na boga Šivu-boga plodnosti erotskog su sadržaja...sve je to čudnovato i zanimljivo. Dio svijeta koji je tako dalek. Posebno zanimljive su slike i opis putovanja na Anapurnu. Putem, ovisno o visini, ide se kroz džunglu i doživljava safari na slonovima, ali i pješice ili rijekom s krokodilima i drugim egzotičnim životinjama, pticama i kukcima što povećava sadržaj adrenalina u krvi. Takvo putovanje je turističkog obilježja i zove se "treking". Usponi idu do visine 5400 m, te su zahtjevni i opasni. Visinska bolest se osjeća na visini oko 3000 m. Naš prijatelj Rok snimio je veliki broj dijapozitiva s prekrasnim krajolicima, i zato nam je "jeti" bio tako blizu, a tako daleko. Ljudi toga kraja vjeruju da su na visokim vrhovima bogovi, njima se mole i molitve prenose vjetrom. Čak i na tim visinama izgrađeni su templi. Cijelo putovanje prilagođeno je turističkim mogućnostima stranaca, te su pristupačna prenoćišta i restorani uz cijeli taj kružni put s prijelazom u udolini između dvaju vrhova visine 8000 m. Snimci vrhova u snijegu, pustih visoravni, zelenih šuma, sve smo imali prilike uživati, zahvaljujući ljubaznom Roku i njegovoj djevojci, koja ga je hrabro slijedila na tom egzotičnom putovanju. Također nam je otkrio značenje naziva vrha Riblji rep, što na nepalskom jeziku nosi ime "visoke gore preko koje ne može preletjeti niti jedna ptica". *Jelena Balent*

PROSLAVA DNEVA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Proslava dneva državnosti Republike Slovenije v Slovenskem domu je bila 23. junija. Pevski zbor Slovenskega doma je zapel himni, v imenu slovenskega veleposlaništva je spregovoril **Bogdan Benko**. V kulturno-umetniškem programu je pevski zbor odpel pesmi Nikdar ne bom pozabil Tomaža Habeja, Siničjo tožbo Mirka Slosarja in Amen - gospel. Igralec **Ivica Kunej** je recitiral Vprašanja Otona Župančiča in Domovini Simona Gregorčiča. Vokalna skupina Dolcissime & Coro canoro je v aranžmaju in ob klavirski spremljavi **Zorana Šonca** zapela narodno Gor čez izaro, Vsi so prihajali Antona Foersterja, škotsko narodno Za prijatelje ter narodno Pa se sliš, pa se sliš. Med točkami umetniškega programa je urednik Novega odmeva **Silvin Jerman** predstavil novo, 11. številko časopisa. Dejal je, da Novi odmev ni navadno

društveno glasilo in da ima tudi močno prosvetno vlogo. Bralci skozi različne rubrike (Pogovarjali smo se, Preteklost v sedanjosti, Slovenski slavčki na hrvaških odrih, Slovenci v hrvaškem športu...) spoznavajo vlogo pomembnih Slovencev na Hrvaškem - danes in nekoč. Poudaril je, da je za pisanje teh prispevkov pogosto potrebno veliko raziskovalnega dela. Ko je govoril o novi številki Novega odmeva, je največ pozornosti posvetil članku o enem od ustanoviteljev našega društva kiparju-restavradorju Radoju Hudoklinu. Priklical je svoje spomine na njega in na davni obisk njegovega ateljeja. Silvin Jerman je še opozoril, da lahko delo Hudoklinovih rok vidimo tudi v zagrebški Jurišičevi ulici. Slovesni program je bil zaokrožen z otvoritvijo razstave ljubljanskega slikarja **Bojana Sedmaka**: Narava slika strupene akvarele. *Ernest*

DUHOVNA SEKCIJA ANTON MARTIN SLOMŠEK

Za slovenske maše skrbita dve dekaniji v Sloveniji: leskovška in krška. Zato je kar precej duhovnikov iz teh dekanij že bilo v Zagrebu. Najbolj pogosto prihaja p. **Roman Motore**, kapucin iz Krškega. Na njegovo povabilo smo se na Porciunkulo, 2. avgusta pridružili številnim romarjem, ki so obiskali kapucinsko Marijino cerkev v Krškem. Letos je cerkev po prenovi notranjosti zasijala v vsej svoji lepoti, da smo, kakor je rekel Prešeren, začutili "sled sence zarje unstranske glorie, vtisnjeni v oltarje". Naš pevski zbor je pod vodstvom prof. **Vinka Glasnovića** pel pri dveh romarskih mašah za leskovško in za krško dekanijo. Srečanje z duhovniki, ki skrbijo za slovenske maše v Zagrebu, je olepšalo to roma-

nje. V mesecu septembru so se začele redne slovenske maše vsakih 14 dni. Prva je bila 10. septembra, druga pa 24. septembra, ko smo praznovali Slomškov spominski dan.

Martina Koman

PETKOVA SREČANJA

Kot vsako leto smo tudi letos med poletjem združili srečanja v juniju in juliju, ter avgustu in septembru. Udeležba na junijskem srečanju je bila zelo velika, kajti dva meseca ne bo skoraj nikogar na spregled. Razen tega pa so ta dan bili pri nas v gosteh baletniki Internacionalne šole z Bleda, ki so s svojim baletnim programom navdušili vse prisot-

ne. Po programu pa se je nadaljevalo družabno srečanje. Septembrsko srečanje ni bilo tako številčno, saj se nekateri še niso vrnili z dopusta. Nič čudnega. Obljubljali so nam vročo jesen, pa je bilo že poletje tako neznansko vroče, da smo morali hladiti zrak, da bi ga lahko vdihavali. Jaz sem že razmišljal, kako bi zrak speljal skozi zamrzovalno skrinjo, da bi ga lažje vdihaval. Na tem srečanju smo najprej pregledali razglednice, ki so nam jih z dopusta poslali naši zvesti člani, potem pa nam je Silvin - v njegovem že znanem stilu - prikazal vse muke pri zamenjavi stanovanja in selitvi. Ob tem sem se spomnil Tantalovih muk naše Polone ob trgovskem potniku. Za razvedrilo je Silvin priredil še delovno večerjo, pri kateri je s svojim starejšim kolegom razčistil obdobje kislih kumaric, ki je bilo polno afer, problemov in dilem pravne države, socialnega miru in izobraževanja. Ugotovil je, da penzionerji niso štrajkali že tri leta in so zato napovedali štrajk - vzeli si bodo prost dan! Na oktobrskem srečanju smo najprej prisluhnili novi Marijanovi pesmi "Tam sem doma". Zapeli smo venček narodnih, nakar se je pojavil maratonec Silvin z olimpijsko bakljo in je v parodiji na olimpijado v Sidneyju, z Rokovo pomočjo, podal poročilo o vseh osvojenih slovenskih in hrvaških olimpijskih medaljah. Sledili so seveda zabava, glasba in ples. Veselo je bilo. Ne pozabite na petkova srečanja.

Sima Hoje

NA TEČAJU SLOVENSKEGA JEZIKA

Zbrali smo se nas približno 32 učenca iz celega sveta, na slovenski obali, v Portorožu, da bi se učili slovenščino. Vsak od nas je imel nekakšen razlog za to. Negdo je pri 69 letih ugotovil da želi naučiti očetov jezik (Edy iz Holandije), drugi za to ker ga zanimajo jeziki in je hotel naučiti tudi slovensko (Mischel iz Holandij in dr.), tretji so hoteli se navaditi slovenščino ker so njihovi starši ali pa eden od staršev Slovenec (Wendy iz USA, Vesna iz Nemčije, Andrea iz Nemčije, Patricia iz Švedske ...), četrti zato ker im se dopadla Slovenije pri njihovem prvem obisku in jo želijo še boljše spoznati (Ann iz Belgije) in da ih zdaj vse ne naštevam, ostali želijo naučiti slovenščino ker so njihovi prijatelji Slovenci pa želijo z njimi govoriti slovensko a ne zmeraj na jeziku svojega naroda (to je največ slučaj z Italijani) a potem bilo je tistih kaj delajo na delovnem mestu kje se zahteva tudi poznavanje slovenščine, drugi študirajo jezike med njimi slovensko, tretji zaradi dela bi radi naučili jezik in td. Ampak (to besedo je največkrat uporabljal Edy iz Holandije, kadar je prišel do nove besede katero ni hitro znal povedati), jaz sem šla z namenom da izpilim mojo slovenščino, da pridobim naglasak, da malo zbršem prah v skladišču mojih slovenskih besed in da bolj hitro pridem do njih. To sem želela iz razloga ker prihajam v stik z Slovenci in Slovenkami in večkrat se počutim nerodno kada vidim da se ne morem spomniti besede katero, iskreno govoreč, poznam ampak se je ne morem spomniti kadar jo moram dati na površje. Zato je danes boljši moj pogovor v slovenščini a upam da bo še boljši. Moram reči da so naše lektorice, mentorice in asistentke bile na višini. Ni to samo pohvala izrečena da bi bila izrečena. To je tako. Samo bi rekla da je naša mentorica Mojca ki je vodila 3. grupu bila z nami potrpežljiva in zmeraj pripravljena na pomoč te ji v mislih še enkrat rečem hvala. Zjutraj je začel pouk in trajal do kosila. Potem je bilo prosto ali pa če je kdo želel je lahko šel v učilnico kje so naše učiteljice davale naknadni pouk, obrazložitevi stvari kaj ih nismo dobro razumeli in pomagale nam pisati domače naloge. Vsak dan smo imeli domačo nalogo, kaj je pomenilo da moramo in delati. Zvečer smo imeli delavnice kje so obdelavana dela iz literature, gledališča, književnosti in folklorja. Učili smo se plesati, peti. Na koncu smo imeli en završni večer kje smo se najdle vse grupe. Tu smo pokazali kaj smo se naučili, smo plesali, zapeli, odigrali eden kratek igrokaz in potem se družili še dolgo v noč.

Miroslava Maria Bahum

SLOVENSKI POUK V SLOVENSKEM DOMU

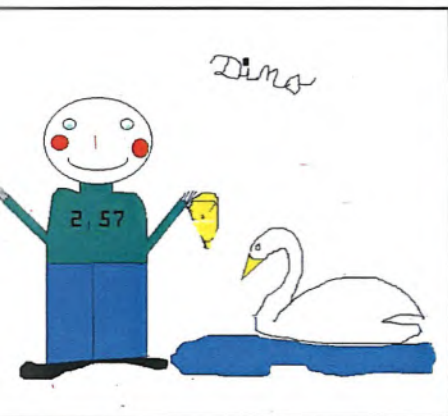
Letos se je na tečaj slovenskega jezika prijavilo veliko učencev. To so v glavnem mladi ljudje, ki se želijo v Sloveniji zaposliti ali nadaljevati študij. V začetni skupini je 25 učencev. V nadaljevalni skupini pa jih je 8. Tudi letos ni otrok. Vzrok so verjetno izmenični pouk in številne druge obveznosti.

Marija Crnković

VESELI DANI LJETNJE ŠKOLE SLOVENSKOG JEZIKA

Jednog dana nazvala me baka Maja i pitala da li želim dio ljetnih praznika provesti u ljetnoj školi slovenskog jezika u Sloveniji. Bio sam jako veseli i jedva sam dočekao da krenemo. Odveli su me mama i tata. Kad sam došao tamo već je bilo puno ljudi i djece a ja nisam nikoga poznao osim Matije koji je isto iz Zagreba. Kad smo se svi skupili potrpali su nas u bus i otfurali u dom u Kamniku. Matija i ja smo utrčali u prvu sobu. Joj! Bilo nam je super jer je odma u hodniku bio i automatski za kakao, čaj i kaj ti ja znam još kaj je bilo u njemu. Mislim da smo se svi jako brzo sprijateljili. Bilo je tamo djece iz cjelog svijeta. Nisam mogo vjerovat da ću se sprijateljiti sa jednim crncem iz Afrike. Mislim da se zvao Miši ili tako nekako. Svaki smo dan išli negdje na neki izlet. Najljepše mi je bilo kad smo išli na Bled. Tam smo mogli hraniti labudove. Jednoj teti iz slastičarne potrošili smo sve kornete da bi labudovi bili siti. Labudovima nikad dosta. Nadam se da su zapamtili i oni mene. Kad smo se vraćali sa izleta u busu smo pjevali. U Kamniku sam si kupio i specijalnu loptu koju sam kasnije i nosio na more a sad ju imam doma za uspomenu. Zbog nje sam potrošio sve novce kaj su mi mama i tata ostavili pa mi je Matija posudio dok po mene nisu došli roditelji. I na kraju moram reći da sam bio hepi i da ću se i iduće godine sresti sa prijateljima.

Dino Vukičević, 8 let

POLETNA ŠOLA V DOMŽALAH 2000

Letos sem bil v poletni šoli slovenskega jezika v Domžalah. Prebivali smo v dijaškem domu v Kamniku. Imeli smo sobe za dva ali tri učenca. Vstajali smo ob sedmih, ker smo imeli samopostrežni zajtrk ob pol osmih. Ob osmih nas je čakal autobus, ki bi nas pripeljal ob pol devetih v šolo v Domžalah. Od devete do dvanajste ure je bil pouk. Po razvrstitvenem testu sem obiskoval izpopolnjevalno skupino. Vodil jo je profesor **Bojan Oman**. Učil nas je brati, pisati, slovnico... On je ful, ful dober profesor in njegove ure niso bile nikoli dolgočasne. Je zelo resen, a se tudi rad heca. Med poukom so bili majhni odmori. Komaj sem čakal na ta trenutek. Ampak prosim, ne me razumeti narobe. Ko je odmor, vsi stečemo v računalniško učilnico in vsak zasede svoj prostor. V sobi je bilo devet računalnikov. Ker pa pri računalnikih ni za vse bilo prostora, so šli drugi v telovadnico in igrali nogomet, košarko, namizni tenis in še kaj. Po pouku smo imeli dobro kosilo. Potem smo šli na izlete, organizirane aktivnosti, ali imeli prost čas. Obiskali smo Kamnik, njegove cerkve in grad. V bližini smo videli arbotretum Volčji Potok s polno različnih dreves, grmov in rož. Izlet na Gorenjsko je bil zelo zanimiv. Prvo smo se ustavili v Prešernovem rodnem mestu Vrbi, kjer smo videli Prešernovo rojstno hišo in znano lipo v središču mesta. Nadaljevali smo pot do Bleda. To je zelo lepo mesto z velikim Blejskim jezerom, na otoku je znana majhna cerkev. V lepem spominu so mi ostale kočije. Na Dolenjskem smo obiskali rodno mesto pisatelja Josipa Jurčiča - Muljavo, grad zgodovinarja Janeza Vajkarda Valvasora - Bogenšperk. Bili smo tudi na Raščici pri Turjaku, kjer se je rodil Primož Trubar, protestantski duhovnik. Trubar in Valvasor sta na bankovcih od 10 in 20 tolarjev. Obiskali smo glavno mesto Slovenije - Ljubljano. Najlepši del Ljubljane je gotovo Tromostovje. Vsako leto obiščemo kakšno jamo. Letos to je bila Železna jama. V njej je bilo zelo mrzlo in zanimivo. Jaz bi gotovo spet prišel v poletno šolo, morda tudi s svojo sestro Andrejo.

Matija Gulič, 12 let

V SPOMIN MARIJI RAPOTEC

To poletje, 20. julija, nas je zapustila gospa Marija Rapotec, najstarejša članica našega društva. Drugo leto, 2. februarja, bi praznovali njeno stoletnico. Rodila se je v Sloveniji, v Logatcu, zaradi šolanja je kmalu odšla v Ljubljano. Na njeni življenjski poti so izrazite tri smeri. V družini se je razdajala kot ljubeča in zvesta žena in skrbna mati. Poročila se je s primorskim Slovencem Franom Rapotcem, ki se je pred fašisti iz Trsta umaknil v Ljubljano. Moževa službena pot je tudi gospo Rapotec najprej pripeljala v Beograd, nato v Cetinje in Sarajevo. Ob okupaciji Jugoslavije leta 1941 je Rapotčeva družina pribežala v Zagreb, tu so ostali. Kljub hudemu domotožju gospa Rapotec ni nikdar ovirala moževe poklicne kariere, zvesto mu je stala ob strani. Z gostoljubnostjo je poskrbela, da se je družina ob selitvah hitreje vživljala v novo okolje. Z veliko odgovornostjo sta z možem vzgajala sina in hčer, da sta izkoristila dane talente. Spremljala je tudi razvoj svojih vnukov. Večkrat nam je pripovedovala, kako se z njimi uči francoskega, nemškega jezika. Zanimanje za kulturo, zlasti za glasbo, je dalo življenju gospe Rapotec močan pečat. Že v Ljubljani se je vključila v pevski zbor Glasbene matice. Ko je po drugi svetovni vojni zopet zaživelo Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom v Zagrebu, sta se z možem kmalu aktivno vključila v društveno dejavnost. Gospa Rapotec je bila članica pevskega zbora dolgo vrsto let. Še lani je pela pri pevskem zboru duhovne sekcije Anton Martin Slomšek. Z veseljem je sodelovala pri tej sekciji. Ob beatifikaciji blaženega kardinala Alojzija Stepinca nam je pripovedovala, koliko dobrega je med vojno napravil za Slovence. Prav njeno pripovedovanje je bilo povod za zahvalno mašo na Stepinčevem grobu. Tudi romanj duhovne sekcije se je rada udeleževala. Pred dvema letoma je bila še z nami na sv. Višarjah pri višarski Mariji, kraljici Evrope. S kakšno hvaležnostjo je opazovala lepoto narave. Še tretja dejavnost jo je spremljala vse življenje: planinarjenje. Imela je srečo, da je poleg slovenskih vršacev občudovala lepoto gora v Franciji, Švici, Črni gori, Bosni. Do konca pa je ostajala zvesta Sljemenu. K slovenskim mašam ob nedeljah popoldan je prihajala s Sljemena, oblečena po planinsko. Ko so jo v starosti zapuščale moči, ni jadikovala, večkrat je rekla: "Hvaležna sem Bogu za vse, kar sem lepega doživela". Tako je dozorela za večnost, kjer naj uživa vse razkošje božje lepote, dobrote.

Martina Koman

Našo skupino je 13. oktobra nenadoma zapustila gospa JOŽICA PONDELJAK. Bila je zvesta članica naše duhovne sekcije, pela je v pevskem zboru, vestno je pomagala pri pripravi naših srečanj. Vedno nasmejana je znala širiti dobro voljo. Kljub težavam je v poznih letih znala ohraniti življenjski optimizem. (m.k.)

PISMO PREDSEDNIKU DRŽAVE IN SABORSKIM POSLANCEM

Poleti je stekel postopek za spremembo hrvaške ustave. Pot do spremenjene ustave ima tri stopnje. Najprej so poslanci odobrili začetek postopka za ustavne spremembe, nato pa izglasovali še načela ustavnih sprememb. Tretja, sklepna stopnja je glasovanje o konkretnih spremembah in dopolnilih. Poseg v preambulo ustave ni bil predviden. Kot je znano, je preambula prve hrvaške ustave izrecno omenjala Slovence, z ustavnimi popravki, izglasovanimi 12. decembra leta 1997, pa so bili Slovenci - skupaj z Bošnjaki - izbrisani. Predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc je septembra pisal predsedniku države **Stipetu Mesiću** in vsem poslancem Hrvaškega državnega sabora.

Poštovani.

Hrvatski državni Sabor je izglasao promjene Ustava Republike Hrvatske 12. prosinca 1997. godine. Tom prilikom iz Proslova Ustava izbrisani su Slovenci kao nacionalna manjina koja je prije bila izričito navedena. Nevjerovatno, ali baš uz pomoć glasova pojedinih zastupnika nacionalnih manjina. Slovenci organizirani u Savez slovenskih društava u Republici Hrvatskoj, krovnoj organizaciji Slovenaca u Republici Hrvatskoj su odmah reagirali protestnim pismom kao i zahtjevom za objašnjenjem takvog postupka i uputili ga Predsjedniku Republike, Predsjedniku Vlade, Predsjedniku Hrvatskog državnog Sabora, saborskim tijelima, čelnicima svih parlamentarnih stranaka, zastupnicima manjina u Hrvatskom državnom Saboru i

ŠE NAPREJ ZUNAJ USTAVE!!!

Ob začetku sklepne razprave o ustavnih spremembah (8. novembra) je poslanec madžarske narodnosti **Tibor Santo** v imenu kluba poslancev narodnostnih manjšin vložil dopolnilo, s katerim je predlagal vnovično uvrstitev Slovencev in Bošnjakov (Muslimanov) v preambulo hrvaške ustave. Poslanec italijanske narodnosti **Furio Radin** je pri tem izjavil, da so Slovenci na Hrvaškem avtohtoni.

Dopolnilo za vrnitev Slovencev in Bošnjakov v ustavo ter za novo uvrstitev Romov je v imenu Istrskega demokratskega zbora vložil **Damir Kajin**. Kajin je ob tem dejal, da je bil izbris Slovencev in Bošnjakov iz ustave leta 1997 civilizacijska sramota.

Pred glasovanjem o ustavnih dopolnilih je odbor za ustavo, poslovnik in politični sistem oba amandmaja zavrnil. Predsednik odbora

svim najvišim državnim dužnosnicima. Sve do izbora 3. siječnja 2000. g., to je pune dvije godine, živjeli smo u nadi da će netko od državnih tijela ili dužnostnika reagirati na naš protest i zahtjev. To se nije dogodilo, a kamoli da je netko inicirao ispravljanje nanešene uvrede, diskriminacije i nepravde. Sa velikom pozornošću i optimizmom slovenska manjina je pratila predizborne skupove i aktivnosti pojedinih čelnika stranaka, a pogotovo istupe predsjedničkih kandidata. Obradovali smo se kad se više puta čulo da Slovence treba vratiti u Proslav Ustava i da se na taj način ispravi učinjena nepravda. Iznenađeni smo i razočarani prijedlogom promjene Ustava koju je sačinila stručna grupa koju je osnovao predsjednik republike Mesić. Sa prijedlogom Vlade Republike Hrvatske taj prijedlog je objedinjen, ali u njemu ponovo nema Slovenaca. Uvjereni smo da rješenje ovog problema nije uvjetovano sa rješavanjem dugogodišnjih otvorenih pitanja između Hrvatske i Slovenije. Takvo saznanje bi nas još više povrijedilo jer Slovenci u Hrvatskoj nisu nikada putem bilo kakvih pritisaka i postavljanjem uvjeta gradili svoj status i položaj. Sa radom, marljivošću i ustrajnošću smo se integrirali u cjelokupni politički, gospodarski i pogotovo kulturni život Hrvatske. Sa iskrenom i dokazanom lojalnošću djelimo sudbinu Hrvatske. Tako će biti i u buduću. Poštovani zastupniče. Brisanje Slovenaca iz Ustava je pitanje povrede tihog dostojanstva tradicionalne slovenske zajednice u Hrvatskoj. Odluka Hrvatskog državnog Sabora bila je plod posebnih i izvanrednih političkih prilika. Sada kada smo pred ponovnom promjenom Ustava vrijeme je da se krivica nanesena Slovincima, državljanima Republike Hrvatske (Vašim sugrađanima) ispravi. Zato Vas molimo da u Hrvatskom državnom Saboru predložite i date svoj glas za povrat Slovenaca u Proslav Ustava gdje su i bili u Ustavu iz 1990.g., prvom u samostalnoj Republici Hrvatskoj. Biti će to velik demokratski uspjeh Hrvatskog državnog Sabora.

predsednik sabora **Zlatko Tomčić** sploh ni zahteval njihovega štetja. Takoj potem je IDS svoj amandma umaknil.

Mato Arlović je dejal, da dopolnili nista sprejemljivi, ker je bilo v poprejšnjih razpravah dogovorjeno, da ne bodo posegali v preambulo ustave. Klub narodnostnih manjšin je kljub temu vztrajali pri glasovanju. Izid: za dopolnilo se je dvignilo tako malo rok, da

Stranke vladajoče šesterice tako niso izpolnile predvolilne obljube, da bodo hrvaškim državljanom slovenske narodnosti popravile krivico, ki jim je bila storjena pred tremi leti.

(i.t.)

ZA SLOVENCE NA HRVAŠKEM - DELOVNA POLETJE IN JESEN

Sestanek Sveta nacionalnih manjšin (7. junij)

Glavna tema sestanka je bil odnos Sveta nacionalnih manjšin in Urada za nacionalne manjšine. Zadnje čase je prišlo do ohladitve odnosov in nepotrebnih nesporazumov.

Seja pododbora za pravice nacionalnih manjšin (9. junij)

Razprava o poročilu Državnega urada za revizijo o poslovanju HRT v letih 1989 in 1999.

Sestanek sveta nacionalnih manjšin (19. junij)

Sestanek o financiranju znanstveno-raziskovalnih projektov, ki jih predlagajo društva nacionalnih manjšin. Dogovor: treba bo navezati stike z resornimi ministri.

Sestanek pododbora za pravice nacionalnih manjšin Hrvaškega državnega sabora (26. junij)

Tema: razdelitev sredstev, ki jih Uradu za nacionalne manjšine zagotavlja državni proračun za leto 2000.

Okrogla miza o integraciji manjšin (4. in 5. julij)

Svet Evrope je v sodelovanju z Uradom za nacionalne manjšine pripravil seminar, ki so se ga udeležili predstavniki vseh manjšin na Hrvaškem. Razpravljalo se je o integraciji imigrantov in manjšin na področju kulture, gospodarstva in socialnega življenja.

Sestanek Sveta nacionalnih manjšin (8. julij)

Razprava o spremembi ustavnega zakona o zaščiti nacionalnih manjšin in problemih pri pripravi popisa prebivalstva v letu 2001.

Sestanek sveta nacionalnih manjšin (6. september)

Ustanovitev ožje skupine, ki bo izdelala načrt sprememb ustavnega zakona o zaščiti manjšin.

Zveza slovenskih društev (11. september)

Hrvaškemu predsedniku Mesiću smo poslali pismo, v katerem smo ga spomnili na predvolilne obljube in opozorili na problem vrnitve

Slovencev v preambulo hrvaške ustave.

Sestanek v Uradu za nacionalne manjšine (12. september)

Obrazložitev porabe finančnih sredstev, ki jih je Zvezi slovenskih društev namenil Urad, in sicer na podlagi narejenega poročila za obdobje prvih šestih mesecev.

Sestanek v Uradu za nacionalne manjšine (21. september)

Priprava za veliko razstavo z naslovom Tradicijska glasbila nacionalnih manjšin. Razstava bo od 20. novembra do 10. decembra v Klovčevih dvorih. Zveza slovenskih društev se bo udeležila razstave. Ekspozite bo razstavila v sodelovanju z Etnografskim muzejem iz Ljubljane.

Sestanek Pododbora za človekove pravice Hrvaškega državnega sabora (26. september)

Razprava o poročilu o izpolnitvi državnega proračuna in o delu HRT v prvih šestih mesecih.

Zveza slovenskih društev v Republiki Hrvaški (28. september)

Poslancem Hrvaškega državnega sabora smo poslali pismo in jih zaprosili, da pomagajo k vrnitvi Slovencev v preambulo ustave in tako popravijo krivico, ki je bila Slovincem storjena leta 1997.

Sestanek v Svetu nacionalnih manjšin (4. oktober)

Dogovor o ožji skupini, ki bo sodelovala v spreminjanju ustavnega zakona o zaščiti nacionalnih manjšin.

Darko Šonc

SVET NACIONALNIH MANJŠIN REPUBLIKE HRVAŠKE

Svet nacionalnih manjšin uspešno deluje že skoraj 3 leta. Vodi ga predsednica **Sanja Tabaković-Zoričić**. V svetu so vse nacionalne manjšine na Hrvaškem zastopane z enim predstavnikom. Slovence na Hrvaškem predstavlja predsednik Zveze slovenskih društev **Darko Šonc**. Redne seje sveta so vsako prvo sredo v mesecu, izredne pa po potrebi. Svet se ukvarja s številnimi odprtimi vprašanji, ki bi jih ustrezna državna telesa morala hitreje reševati (spremembe in dopolnila ustavnega zakona o pravicah manjšin, zakona društvih, volilnega zakona...). Vprašanja so pereča in občutljiva, zato je bilo sklicanih več izrednih sej sveta. Naš predstavnik je bil zelo konstruktiven, še posebej v pripravah na srečanje z mednarodnimi predstavniki za človekove pravice in pravice nacionalnih manjšin. Za ta srečanja je bilo potrebno pripraviti veliko gradiva in podatkov. V novem političnem ozračju na Hrvaškem ustrezna državna telesa proučujejo in pripravljajo spremembe in dopolnila ustave ter ustavnega zakona o nacionalnih manjšinah. Svet je zato ustanovil strokovno skupino, ki spremlja in proučuje načrte ter sama predlaga spremembe. V tej skupini sodeluje tudi podpredsednik Zveze slovenskih društev **Franc Strašek**. Razprave so zelo zahtevne, saj se vsi sklepi in predlogi sprejemajo soglasno, s konsenzom. *Franc Strašek*

VERA KRŽIŠNIK - BUKIĆ:

SLOVENC UPRAVIČENO PRIZADETI ZARADI IZBRISA IZ USTAVE

Dr. Vera Kržišnik - Bukić je znanstvena svetnica na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja, kjer se ukvarja s problematiko Slovencev, ki živijo v drugih republikah nekdanje Jugoslavije. Objavila je vrsto znanstvenih del o Slovencih na Hrvaškem. Za Novi odmev je poudarila, da je bil z izbrisom hrvaških Slovencev s seznama avtohtonih manjšin prizadet zlasti njihov ponos.

Kako se je z razpadom Jugoslavije spremenil položaj Slovencev na Hrvaškem?

- Položaj Slovencev na Hrvaškem v tem obdobju je treba obravnavati v vsaj dveh pogledih: dejanskem in formalno-pravnem. V obeh pogledih se je poslabšal. V dejanskem zlasti v prvih letih po osamosvojitvi Hrvaške leta 1991, ko je bila vojna. Tu mislim predvsem na Slovence v kninski krajini ter v Osijeku in Belem Manastirju. Tudi drugod na Hrvaškem je vojna Slovence prizadela tako kot večino ostalih hrvaških državljanov. Zaradi razpada Jugoslavije je bilo več deset tisoč Slovencev, uradno okrog 35 tisoč, po mojih ocenah pa vsaj dvakrat več, ki so po osamosvojitvi Slovenije ostali zunaj nje oziroma po drugih republikah, pahnjeni v usodo, ki si je niso želeli in na katero niso mogli vplivati.

V formalno-pravnem pogledu so Slovenci na Hrvaškem postali manjšinska narodna skupnost že z božično ustavo decembra leta 1990, torej še pred razpadom Jugoslavije, medtem ko so bili statusno po prejšnji hrvaški ustavi narod.

Kako je na dejanski položaj Slovencev na Hrvaškem vplivalo njihovo črtanje iz us-

tave in zakaj je za slovensko manjšino pomembno, da je navedena v ustavi?

- Nimam podatkov, da bi imel izbris imena Slovencev iz preambule hrvaške ustave decembra leta 1997 kakšne »otipljive« negativne posledice za konkretni kolektivni ali individualni narodnostni položaj Slovencev v Hrvaški. Pri tem ne govorim o morebitnem poslabšanju položaja, ki je posledica splošnega družbenega razvoja in tranzicije. V tem smislu se je na primer pojavila nevarnost, da bi Slovenci v Zagrebu zaradi denacionalizacije ostali brez svojih prostorov na Masarykovi 13. Izrecna navedba Slovencev v preambuli ustave bi morda lahko pomagala pri hitrejšem doseganju dogovora o prostorskem vprašanju.

Toda, kot sem že zapisala nedavno v ljubljanskem Delu, izpustitev imena Slovencev iz hrvaške ustave ne posega nujno v območje uveljavljanja narodnostno-manjšinskih pravic Slovencev na Hrvaškem. Deloma gre seveda tudi za to, vendar pa se posledice odražajo predvsem na socialno-psihološki ravni. In ta raven je organska sestavina njihovega »dejanskega položaja«. Naj ponovim, gre za načelni statusni, za simbolni vidik zadeve, za vprašanje tihega dostojanstva tradicionalne slovenske narodnostne skupnosti na Hrvaškem, ki se je prek slovenskega imena izražalo v hrvaški ustavi iz leta 1990. Izbris svojega imena iz ustave so Slovenci na Hrvaškem doživeli boleče, kot nerazumljiv, z ničemer izzvan napad na svojo narodnostno posebnost, kot odvzem neke svoje identitetne pripadnosti, ki ni nikoli nikogar ogrožala.

Nasprotno, skozi več generacij in že več kot stoletje so bili vedno cenjena in zaželjena ustvarjalna družbena skupina, lojalni sodržavljeni v širšem hrvaškem okolju. Torej ta trenutek,

trenutek prizadetega ponosa, ocenjujem kot najpomembnejši, ko govorim o izbrisu imena Slovencev iz hrvaške ustave. Navajanje posameznih manjšin v hrvaški ustavi odpira še niz drugih vprašanj.

Naj omenim le eno - vprašanje primerljivosti socialnih segmentov hrvaške družbe po načelu narodnostne pripadnosti. Nedvomno ustrezna je primerljivost z Italijani. Tako kot Italijani so tudi Slovenci v hrvaški Istri avtohtonega porekla, poleg tega pa so tudi številčno in družbeno-življenjsko pomembna tradicionalna/avtohtona narodnostna skupnost v Zagrebu. Vseh Slovencev na Hrvaškem skupaj je bilo po zadnjem popisu prebivalstva 22.376, celo več kot Italijanov (21.303). Poleg tega sta slovenski in hrvaški narod tisočletja živela v zglednem, prijateljskem sožitju, kar seveda ni mogoče trditi za odnos Slovencev in Hrvatov do Italijanov. In nenazadnje, Slovenci in Hrvati živijo v neposrednem naravnem ozemeljskem sosedstvu, drugače kot Italijani in Hrvati, Italija in Hrvaška, Italija in Italijani na Hrvaškem.

Kljub vsemu se je decembra leta 1997 za Italijane našel prostor v ustavi, Slovenci pa so bili izrinjeni. Tak odnos hrvaške države do njenih državljanov - diskriminacijski do Slovencev in privilegirani do Italijanov - je pač moral predstavljati svojevrstno žalitev za Slovence na Hrvaškem. Naj strnem: izrecna navedba Slovencev v hrvaški ustavi je globoko moralne narave in to je najbolj pomembno. Šele na drugem mestu je zagotavljanje in uresničevanje narodnostnih pravic in drugih ugodnosti, za katere ne moremo pričakovati, da bi bile znatno kratene ali ogrožene. Tudi zaradi optimističnih tendenc razvoja družbenih okoliščin v Hrvaški in v zvezi s Hrvaško.

Kaj menite o argumentih hrvaških oblasti, da pri ustavnih spremembah Slovencev ni treba naštetih med avtohtonimi manjšinami, ker so tako ali tako naštetih v kategoriji »ostale manjšine«?

- Slovenci se uvrščajo po več kriterijih med najpomembnejše narodnostne manjšine na Hrvaškem. So tudi avtohtona manjšina. Zato je žaljivo, če se jih uvršča med "ostale", medtem ko so druge manjšine naštetih. Še večja težava, ki bi jo lahko opredelili tudi kot legalistični problem, pa je naslednja: hrvaški sabor je Slovence leta 1997 nenadoma črtal iz ustave, sprejete leta 1990. Kot da bi se leta 1997 karkoli v zvezi s Slovenci na Hrvaškem dejansko spremenilo. Spremenilo se seveda ni nič. Zgodilo se je le to, da so Slovenci na Hrvaškem boleče doživeli in še doživljajo ta, z ničemer izzvan in povsem nepotreben udarec svoje, hrvaške države. Argumenti hrvaških oblasti torej niso objektivno sprejemljivi. So pač ekskluzivno politični, kakršna je bila tudi poteza sabora iz leta 1997. Če je tako, imajo hrvaški argumenti - po

moje - drugačno ozadje, ki ga sicer razumem, a ga v tukajšnjem kontekstu ne bi bilo upravičeno načenjati.

Ali je Slovenija dovolj pritisnila na Hrvaško, da bi vključila Slovence v ustavo?

- Vprašanje žal ne zdrži kritike. »Vračanje« Slovencev na Hrvaškem v hrvaško ustavo je notranja zadeva hrvaške države. O tem bo odločal in odločil hrvaški državni sabor. Menim, da tudi ne bi bilo modro, če bi država Slovenija vršila kakršenkoli pritisk na hrvaško stran. Bodimo natančni: ne gre za vključevanje Slovencev v hrvaško ustavo, temveč za vračanje imena Slovencev na Hrvaškem v hrvaško ustavo. To je ogromna in bistvena razlika. Ne gre za nekaj novega, gre za potrditev nečesa starega, že doseženega. Naj pri tem poudarim, da tudi mednarodnopравни dokumenti zagovarjajo spoštovanje že doseženih pravic oziroma nasprotujejo zniževanju njihove že uveljavljene ravni. Na reševanje obravnavane zadeve ne moreta neposredno vplivati ne slovenska država ne mednarodna skupnost, je pa to nedvomno bistvena naloga glavnega subjekta samorganiziranih Slovencev na Hrvaškem - Zveze slovenskih društev na Hrvaškem.

Kako bi Slovenci na Hrvaškem morali pritiskati na hrvaške oblasti?

- Mislim, da tudi v tem primeru ne kaže uporabljati besede pritisk, kajti v zadnjih letih se je Zveza slovenskih društev na Hrvaškem že uspešno predstavila kot partner hrvaškemu oblastem pri reševanju svojih problemov in izvajanju svojih dejavnosti. Verjamem, da je v današnji demokratični in v Evropo odprti Hrvaški mogoče doseči željeni cilj. Prek korektnega dialoga, skozi institucionalno demokratično proceduro lahko Zveza argumentirano in odločno še naprej zastopa stališče o potrebi revidiranja preambule ustave glede imenskega narodnostnega navajanja na status quo ante, oziroma (rezervno) stališče o morebitnem/alternativnem izpuščanju imenskega narodnostnega navajanja v celoti. Ta institucionalni dialog je treba okrepiti. Če ne bi zadostoval, bi kazalo problem in predlog rešitev preudarno in čimprej prek osrednjih hrvaških medijev predstaviti najširši hrvaški javnosti. V danih okoliščinah bi bilo težko storiti veliko več.

Vsako drugo novo ustavno formulacijo (razen izrecne navedbe vseh ali izpustitve pomenkega navajanja v celoti) bi Slovenci na Hrvaškem upravičeno doživeli kot nov udarec, razočaranje in ponižanje. To bi bil tudi moralni poraz Hrvaškega državnega sabora. In nasprotno, bila bi njegova velika demokratična zmaga, če bi svoje Slovence - z njihovim imenom - »vrnil« kamor spadajo: v narodnostno manjšinski imenik ustavne preambule.

Peter Žerjavič

**BRANKO VRŠČAJ, DIREKTOR
GORENJA SPLIT IN ČASTNI
KONZUL REPUBLIKE SLOVENIJE
V SPLITU**

GORENJE - LIDER NA HRVAŠKEM TRGU BELE TEHNIKE

Proizvodi Gorenja iz Velenja so na Hrvaškem izredno cenjeni in iskani, o čemer priča tudi podatek, da blagovno znamko Gorenja prepozna kar 95 odstotkov hrvaških kupcev. Prednosti Gorenja so tradicija, kakovost, nenehne novosti, dober servis, moderen dizajn. Hrvaški trg oskrbujeata dve podjetji. Gorenje iz Velenja ju je ustanovilo v Zagrebu in Splitu. Gorenje Split deluje že od februarja leta 91, zadolženo pa je za pokrivanje hrvaške obale, od meje s Slovenijo do Črne Gore.

- Gorenje je na trgu bele tehnike na Hrvaškem nesporni lider. Gorenjev tržni delež znaša okoli 70 odstotkov, vsi ostali konkurenti skupaj zberejo 30-odstotni delež. Po strukturi je prodaja naslednja: 27 % kuhalni aparati, 29 % pralno-pomivalni aparati, 44 % hladilno-zamrzovalni aparati. Opazen je trend povečane prodaje proizvodov srednjega in višjega cenovnega razreda.

Kakšni so poslovni uspehi Gorenja Split?

- Prodaja se nenehno povečuje. Leta 91 smo prodali 4261 kosov bele tehnike, letošnje leto pa bomo verjetno sklenili s 100 tisoč prodanimi kosi. Kar je 2.000-odstotno povečanje. Skupni prihodek Gorenja Split je leta 91 znašal 2,5 milijona nemških mark, letošnji pa bo okoli 60 milijonov mark. Prizadevamo si za povečanje tržnega deleža, širjenje asortimaja in še bolj kakovostne odnose s kupci. Naš cilj so zadovoljni trgovci in potrošniki.

Za povečanje tržnega deleža so potrebna tudi vlaganja v marketing. Kako se oglašujete, kako pridobivate nove kupce?

- Letos smo izpeljali dve veliki kampanji: "Povezujemo generacije" in "Gorenje Pininfarina". Nagovarjali smo tudi ljudi, ki še niso

naši kupci. Posegli smo po široki paleti prijemov: oglaševali smo v tisku, na televiziji, predstavljali smo se na sejnih, izobraževali smo trgovce, pripravljali nagradne igre, opremljali maloprodajne prostore.

V komercialnem smislu so naša ciljna skupina pripadniki mlajše generacije, ki šele bodo postali naši kupci in potrošniki višjega življenjskega standarda. Njim smo ponudili ekskluzivno linijo aparatov, ki jih je za Gorenje dizajniral Paolo Pininfarina. V smislu krepitve imidža naše blagovne znamke so naša ciljna skupina vsi današnji in potencialni kupci. Marketing kot filozofija je definitivna usmeritev Gorenja na hrvaškem trgu.

Ali imate v poslovanju kakšne težave?

- Največji problem je nelikvidnost kupcev, ki je posledica makroekonomskih gibanj na trgu in pravne neurejenosti, saj se zakoni, ki ščitijo pravice dobaviteljev, v praksi ne izvajajo. Plačilo je mogoče še najbolj kakovostno zavarovati z bančnimi garancijami, ki pa so zelo drage. Tveganje v poslovanju zato zmanjšujemo s previdno izbiro kupcev in stalnim sodelovanjem z njimi.

Ali pri delu opazate občasne težave v slovensko-hrvaških odnosih?

- Lahko zatrdim, da se odnosi med državama nikoli niso opazno odražali na naše poslovanje.

Pred kratkim ste prevzeli še eno dolžnost; postali ste častni konzul pri Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Splitu.

Kako je prišlo do tega?

- Že 30 let sem član Koncerna Gorenje. Ves ta čas sem z zadovoljstvom sodeloval v razvojnem napredku. Hvaležen sem, ker mi je Gorenje omogočilo, da s svojim znanjem in iz-

kušnjami sodelujem v kreiranju in nadgradnji imidža podjetja. Med dolgoletnim delom sem si pridobil veliko prijateljev, znancev, kolegov. Razume se, da sem bil vselej pripravljen pomagati, ne le njim, ampak vsakomur, ki je pomoč potreboval. Ljudem je prešlo v navado, da so rekli: "V Splitu bomo poiskali Branka Vrščaja, ki bo pomagal." Na pomoč sem priskočil tudi leta 1992, ko je nastajalo Slovensko društvo Triglav. Pomagal sem z nasveti in tudi denarjem. Začelo se je iz nič in vsaka pomoč je bila dobrodošla. Z nasveti sem pomagal tudi, ko se je odpiral generalni konzulat v Splitu.

Vse to je verjetno prispevalo, da so me imenovali za častnega konzula na čelu Generalnega konzulata Republike Slovenije v Splitu.

Kaj vam pomeni opravljanje te dolžnosti?

- Ne le veliko čast, ampak tudi priznanje za dosedanje delo. Predvsem pa je to pomembna in zelo odgovorna dolžnost, ki jo bom skušal čim bolje opravljati. Moje osnovne naloge so krepitev slovensko-hrvaških gospodarskih vezi, širitev in poglobitev kulturnega sodelovanja ter oživljanje in ohranjanje tradicionalno dobrih medčloveških odnosov med Slovenci in Hrvati. Tu pa je seveda tudi prizadevanje za utrditev položaja slovenskih društev in slovenske manjšine na Hrvaškem ter povezanosti Slovencev s svojo domovino.

Delovanje slovenskih društev na Hrvaškem, zlasti Triglava v Splitu, zelo dobro poznate.

- Delo Slovenskega društva Triglav iz Splita spremljam že od same ustanovitve. Globoko sem prepričan, da so takšna društva potrebna. Ne le zaradi ohranjanja kulturne dediščine ampak tudi zaradi krepitev slovenske identitete pri naših potomcih, ki morajo poznati svoje korenine in biti ponosni nanje. Spoštovati pa morajo tudi Hrvaško, ki jih je sprejela. Prepričan sem, da smo vsi Slovenci, ki živimo na Hrvaškem, v Dalmaciji, bogatejši, ker imamo dve domovini in ker smo prežeti z dvema kulturama. Srce nas povezuje s slovensko identiteto, z življenjem in delom pa smo se trdno zrasli s krajem, kjer živimo.

Ilinka Todorovski

IVICA MAŠTRUKO:

SLOVENCIM NA HRVAŠKEM BOLJE ORGANIZIRANI OD HRVATOV V SLOVENIJI

Konec oktobra se je po štiriletnem veleposlaniškem mandatu v Sloveniji v Zagreb vrnil Ivica Maštruko. Dolgoletni diplomat (Vatikan, Ate- ne, Ljubljana) je za Novi odmev povedal, da mu bo obdobje, ki ga je preživel v Sloveniji, ostalo v lepem spominu.

- Če bi ocenjeval napredek v urejanju odnosov med Hrvaško in Slovenijo, bi se odločil za oceno prav dobro. Rešili smo nekaj ključnih vprašanj. Posebej pomembna sta dva sporazuma, ki smo jih sklenili: o prosti trgovini ter o premoženjsko-pravnih odnosih. Podpis slovensko-hrvaškega sporazuma o prosti trgovini je prispeval h krepitvi gospodarskega sodelovanja in blagovne menjave, označil pa je tudi začetek odpiranja Hrvaške za sklepanje podobnih sporazumov z drugimi državami srednje Evrope. Hrvaška je pred tem takšen sporazum sklenila le še z Makedonijo. Pogajanja o sporazumu, ki je uredil premoženjsko-pravne odnose, so bila zelo dolgotrajna, saj se je z leti na področju premoženja nakopičilo precej težav. Sklenitev tega sporazuma je zato vsekakor velik korak. Osebnostno mi je zelo žal, ker v veljavo ni stopil tretji pomemben sporazum, in sicer o maloobmejnem prometu, ki bi veliko pomenil zlasti ljudem ob meji. Kot veste, sta vladi sporazum podpisali, hrvaški sabor ga je ratificiral, slovenski državni zbor pa ne. Upam, da se bo to kmalu zgodilo. Glede ostalih odprtih vprašanj menim, da vprašanji Jedske elektrarne Krško in Ljubljanske banke, nista politični, ampak strokovni. Ne pričakujem, da bo sporazum o državni meji podpisan kmalu. To je občutljiva tema, do nje imajo javnost in politične strukture v obeh državah poseben odnos. Verjetno bosta državi preprosto sprejeli status quo za neko določeno obdobje, za na primer pet ali deset let, ko naj bi se v mirnem ozračju nadaljevala pogajanja. Obe strani morata biti pripravljene na kompromise. Morebitni triumfalizem na eni ali drugi strani bi bil le vir možnih novih problemov. To vprašanje je pač dediščina neurejenih odnosov iz nekdanje skupne države. Ne smemo

pozabiti, da sta Slovenija in Hrvaška mladi državi, v katerih je vprašanje vsakega kvadratnega centimetra ozemlja nadvse pomembno in zato tudi občutljivo. Zato kljub optimističnim napovedim vodstev obeh držav ne pričakujem hitrega reševanja tega problema.

Kakšni pa so vaši osebni vtisi o Sloveniji?

- V Slovenijo sem prišel iz Grčije. Prihod v Ljubljano sem doživljal kot svojevrstno vrnitev, saj sem pred leti pogosto sodeloval na različnih strokovnih srečanjih v Sloveniji, tam pa sem navsezadnje tudi doktoriral. Zato sem imel v slovenskih akademskih krogih veliko prijateljev in znancev. Pa tudi žena se je dobro znašla v Ljubljani, saj je bila pred leti zaposlena v Kompasovem predstavništvu v Dalmaciji. Na tej, osebni ravni, so spomini krasni; družil sem se z zanimivimi ljudmi, navezoval prijateljstva, obiskoval slovenske kraje in se - med drugim - posvečal tudi nekaterim užitek, na primer gastronomskim.

Omenili ste, da ste prepotovali vso Slovenijo. Kje ste se najbolje počutili?

- Glede na moje korenine bi verjetno moral reči, da mi je najlepša Primorska. Vendar pa sem se odlično počutil na Štajerskem, kjer sem pogosto obiskoval turistične kmetije in vinske kleti. Krasna prijateljstva sem si ustvaril tudi v Prekmurju. Nekoč smo se v šali dogovorili, da bom postal častni konzul Prekmurja v Dalmaciji. Seveda bi v tem primeru v krogu prijateljev izbrali tudi častnega konzula Dalmacije v Prekmurju.

Zagotovo imate na zalogi kakšno anekdoto iz slovenskega obdobja.

- Veliko je bilo smešnih prigod, povezanih z jezikom. Nekoč sem v večji družbi skušal povedati, kako pomembno je, da za vsakim uspešnim moškim stoji ženska. Hotel sem poudariti, da je žena uspešnega moškega ponavadi utrujena. Pri tem sem bil zelo nespreten in sem uporabil napačno besedo. Rekel sem, da za vsakim uspešnim moškim stoji "trudna" ženska, čeprav bi moral reči "utrujena". Bil je precej komično. Če se dotaknem stikov s predstavnimi

ki političnega in javnega življenja, lahko ome-nim dogodivščino, povezano z **Zmagom Jeliničem**. Ko sem prišel v Slovenijo, sem se vljudnostno sešel z vsemi predsedniki parlamentarnih strank. Z Jeliničem sem se v sproščenem vzdušju pogovarjal približno pol ure. Pred slovesom mi je dejal: "Gospod veleposlanik, vidim, da ste profesionalcec in da si zelo prizadevate pridobiti moje simpatije, saj bi mi to preprečilo, da napadam Hrvaško in hrvaško politiko." Pritrdil sem mu in dejal, da je bil prav to moj namen. Minilo je nekaj mesecev, ko sva se po odprtju ruskega veleposlanništva v Ljubljani, spet srečala. V večji družbi mi je Zmago Jelinič predlagal, da preideva na "ti" in da spijsava bratovščino. Privolil sem pod pogojem, da javno izjavi, da ima rad hrvaškega veleposlanika. Pri tem sem se seveda skliceval na najin prvi sestanek. Jelinič je to storil, izpili smo bratovščino, nato pa je dejal: "To, kar sva storila, seveda pomeni le, da ne bom več napadal tebe kot veleposlanika, Hrvate in Hrvaško pa bom tudi v prihodnje."

Kakšna je razlika med Ljubljano in Zagrebom?

- Zagreb je večji, bolj kaotičen in manj primeren za življenje navadnega človeka, še zlasti pešca. Ljubljana je manjša, manjši je tudi prometni kaos, mesto je bolj človeško. Opazna pa je tudi razlika v standardu. Bruto osebni in nacionalni dohodek je veliko večji v Sloveniji, cene so precej nižje, tudi v gostinstvu. Zagreb je sicer lep, pa tudi Ljubljana ni grda.

Ste opazili kakšne občutne razlike v položaju slovenske manjšine na Hrvaškem in hrvaške v Sloveniji?

- Odgovoru na takšna vprašanja se izogibam, saj pogovor o tej temi vselej izzove bodisi opravičene bodisi neopravičene odzive nacionalno zavednih Slovencev oziroma Hrvatov. Vsekakor pa lahko rečem, da je slovenska manjšina na Hrvaškem bolj in bolj kakovostno organizirana kot pa Hrvati v Sloveniji.

Kako ste se znašli v Zagrebu, ali boste tu ostali?

- Dvanajst let sem kot veleposlanik preživel na tujem. Zdaj sem se vrnil na ministrstvo za zunanje zadeve in potreboval bom nekaj časa, da ugotovim, kako naj izkoristim svojo delovno energijo. Ali bom ostal v zunanji politiki ali pa se bom vrnil na notranjepolitično prizorišče. Sicer pa nisem imel še nikoli stalnega prebivališča nikjer drugje, kot le v Zadru. V vseh drugih krajih sem živel le začasno. Tudi Zagreb je moj začasni dom. Življenja brez morja si namreč ne morem predstavljati. Nisem ribič, navdušeni plavalec ali ljubitelj kakšnih vodnih športov, pa vendar za normalno življenje in psihično zdravje potrebujem občutek, da je morje blizu. Le takrat sem zares miren.

Tanja Bernard

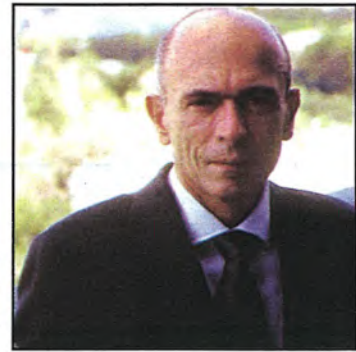
VOLITVE V SLOVENIJI: DRNOVŠEK SLAVIL, DESNICA PORAŽENA

Polnoletni državljani Slovenije so v nedeljo, 15. oktobra že četrtič na demokratičnih parlamentarnih volitvah izbrali svoje poslance. Po pričakovanjih in v skladu z rezultati javnomnenjskih raziskav pred volitvami je bila absolutna zmagovalka LDS **Janeza Drnovška** s 36 odstotki glasov. Liberalni demokrati so zbrali 20 odstotkov več glasov kakor drugouvrščena Socialdemokratska stranka (SDS) **Janeza Janše**. Na tretjem mestu je Združena lista socialnih demokratov (ZLS) z 12 odstotki, na četrtem združena SLS-SKD z 9,5 in na petem Nova Slovenija (NSi) nekdanjega premiera **Andreja Bajuka** z 8,8 odstotki. Štiriodstotni volilni prag so presegle in se prebile v parlament še upokojenski Desus s 5,2 odstotki, SNS **Zmaga Jeliniča** (4,4) in SMS - Stranka mladih Slovenije (4,3). V primerjavi z volitvami leta 1996 so si izid izboljšale LDS, ZLS, SNS in Desus. Janševi socialdemokrati so dobili skorajda enak odstotek glasov kot pred štirimi leti, medtem ko ljudska stranka, čeprav se je združila s krščanskimi demokrati, ni dosegla niti polovice glasov iz leta 1996. Največje presečenje volitev je spomladi ustanovljena »mladinska« SMS, ki je prišla v parlament, čeprav v svojih vrstah nima znanih politikov in je bila še mesec pred volitvami popolna neznanka. Z iznajdljivo kampanjo in privlačnimi nastopi na TV-zaslonih so prepričali zadostno število volivcev. Volitev se je sicer udeležilo 1,116.423 ali 70,37 odstotka volilnih upravičencev.

V državnem zboru, v katerem je 90 poslancev, ima levsredinski blok prepričljivo večino - LDS ima 34, ZLS 11 in Desus štiri poslance. K levemu bloku lahko, sodeč po političnih odločitvah v zadnjih letih, prištejemo štiri glasove Jeliničevih nacionalistov in dva poslanca manjšin. Na drugi strani je blok desnosredinskih (pomladanskih) strank bistveno šibkejši kakor v zadnjem mandatu, ko je imel polovico poslancev in ko so lahko oblikovali svojo vlado. Bajukova NSi, Janševi socialdemokrati in ljudska stranka imajo po volitvah 15. oktobra vsega 31 ali le tretjino poslancev državnega zbora. Volilni izid, torej, levsredinskemu bloku omogoča, da že novembra sam sestavi koalicijo in vlado. Druga možnost je koalicija LDS z ZLS na eni in z zmernimi »pomladniki« SLS-SKD na drugi strani. Če bi poskusi za oblikovanje prve ali druge koalicije propadli, bi se odprla možnost za tretjo, najmanj verjetno vlado - koalicijo LDS z Janševimi socialdemokrati.

Glavni vzroki za slab rezultat »pomladnikov« so delo Bajukove vlade po razrešitvi premiera Janeza Drnovška in ostri spopadi med koalicijskimi partnerji v desnosredinski vladi. Pol leta dela Bajukove ekipe je minil v znamenju množice kadrovskih zamenjav v vladi in javnih podjetjih. Najbolj razvpita kadrovska odločitev je imenovanje bivšega podpredsednika vlade **Marjana Podobnika** za generalnega direktorja Telekoma Slovenije, ki je bilo v javnosti sprejeto zelo negativno. Poleg tega koalicijski partnerji niso mogli najti skupnega jezika pri številnih strateških vprašanjih. Do razkola med SDS in Ljudsko stranko je prišlo, ko so slednji podprli proporcionalni volilni sistem. Janezu Janšu, politiku, ki je imel v Bajukovi vladi najmočnejši vpliv, so zaradi tega propadli načrti o večinskem volilnem sistemu v Sloveniji. Zato je v mesecu predvolilne kampanje ostro kritiziral Ljudsko stranko, češ da je spet izdala pomladne stranke. Ljudska stranka je v koaliciji, podobno kot v času koalicije z LDS, v Bajukovi vladi začela delovati kot notranja opozicija, kar so volivci na volitvah kaznovali. No, desnica je po neuspehu na volitvah za svoj poraz okrivila medije, ki naj bi bili nekorektno spremljali delo Bajukove vlade in med kampanjo favorizirali LDS. Drugače kakor »pomladniki« sta se LDS in Janez Drnovšek med kampanjo predstavljala kakor umirjena politična sila, ki lahko brez prerakanj zagotovi stabilnost in razvoj Slovenije. To je bilo pri volivcih pozitivno sprejeto. LDS je dosegla najboljši rezultat posamezne stranke v zgodovini slovenskega parlamentarizma in bo imela pri sestavljanju vlade škarje in platno v celoti v svojih rokah.

Peter Žerjavič

KAKO SMO VOLILI SLOVENCİ V ZAGREBU

Volišče na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu se je v nedeljo odprlo ob devetih zjutraj. V osmih urah je svoj glas oddalo 18 ljudi, čeprav jih je želelo glasovati še enkrat toliko. Pravila republiške volilne komisije so bila namreč zelo stroga. Na diplomatsko konzularnem predstavništvu sta lahko glasovali dve skupini volilcev: -tisti, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji in so v zakonsko določenem roku prosili za glasovanje v tujini ter za to dobili ustrezno dokumentacijo; -ter tisti državljani Slovenije, ki nimajo stalnega prebivališča v Sloveniji in so zapisani v volilni imenik. Zagrebška volilna komisija, kateri je predsedoval konzul **Marko Sotlar**, je zato morala zavrniti vse tiste, ki so na veleposlaništvo prišli le s potnim listom ali s pozivom na volitve v eni od slovenskih volilnih enot. Da tudi na prihodnjih slovenskih volitvah ne bi prišlo do podobnih nesporazumov, pozivamo vse tiste, ki bi želeli voliti, naj se takoj ob razpisu volitev pozanimajo na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu ali v Slovenskem domu o tem, kaj potrebujejo za pristop k volitvam. Tiste slovenske državljane, ki nimajo stalnega prebivališča v Sloveniji pa opozarjamo, naj na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu čim prej prosijo za vpis v volilni imenik. (TB)

NOVO NA SLOVENSKEM VELEPOSLANIŠTVU

Julija smo se poslovili od **Bogdana Benka**, pooblaščenega ministra na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu, in njegove žene **Slavice Benko**, naše sodelavke, urednice Otroškega kotička v Novem odmevu. Poleti je na veleposlaništvo prišla svetovalka **Irena Mramor**, jeseni pa pooblaščen minister **Jadran Hočevar**.

ČASTNI KONZUL V SPLITU

Častni konzul na slovenskem generalnem konzulatu v Splitu je postal **Branko Vrščaj**.

NOVI HRVAŠKI VELEPOSLANIK V LJUBLJANI

Prvi hrvaški veleposlanik v Ljubljani je bil **Miljenko Žagar**, nasledil ga je **Ivica Maštruko**, tretji pa je postal **Celestin Sardelić**. Sardelić se bo rodil 26. novembra v Zagrebu. Osnovno šolo je končal v Blatu na Korčuli, srednjo šolo pa v Dubrovniku. Na Filozofski fakulteti v Zagrebu je diplomiral iz sociologije in filozofije. V prejšnji državi in prejšnjem sistemu je opravljal vrsto pomembnih družbenopolitičnih dolžnosti. Med drugim je bil namestnik hrvaškega ministra za znanost, tehnologijo in informatiko in član predsedstva CK SKH. Uvrščali so ga v t. i. reformatorsko, demokratično skupino v partiji, ki je dosegla sprejetje strateške odločitve o večstrankarskem sistemu na Hrvaškem. Na seji CK ZKJ leta 89 je v političnem smislu prekinil t. i. hrvaški molk. Bil je tudi športni funkcionar, med drugim je bil predsednik vaterpolo zveze Hrvaške in Jugoslavije. Pred prvimi večstrankarskimi volitvami na Hrvaškem je izstopil iz ZKH - SDP in se popolnoma umaknil iz politike. Postal je svetovalac glavnega direktorja Coninga v Varaždinu, zadnje leto dni pa je bil eden od direktorjev v zavarovalniški družbi Euroherc. Veleposlaniški položaj v Sloveniji je Sardelićeva prva diplomatska dolžnost.

KAJ JE NOVEGA V SLOVENSKO-HRVAŠKIH ODNOSIH?

Sečovlje - Predstavniki državnega sveta RS so si 30. maja ogledali območje ob zadnjih kilometrih toka reke Dragone, ki si ga lastita tako Hrvaška kot Slovenija.

Brežice - 1. junija so se sešli predstavniki sindikata trgovine Slovenije in Hrvaške.

Ljubljana - Novi slovenski zunanji minister **Lojze Peterle** je po prisegi 7. junija napovedal hitrejše reševanje odprtih vprašanj s Hrvaško.

Ljubljana - 8. junija sta se sešla namestnik hrvaške ministrice za zdravstvo **Rajko Ostojčić** in državni sekretar v slovenskem ministrstvu za zdravstvo **Janez Zajec**.

Ljubljana - Predsednik HSLS **Dražen Budiša** se je 8. junija sešel s predsednikom LDS **Janezom Drnovškom**.

Ljubljana - Hrvaško zunanje ministrstvo je 9. junija začasno odpoklicalo veleposlanika v Sloveniji **Ivico Maštruka**. Povod je bila Maštrukova kritika nove kadrovske politike v diplomaciji. V Ljubljano se je veleposlanik vrnil 16. junija.

Ljubljana - Predsednica županijskega doma hrvaškega državnega sabora **Katica Ivanišević** je po sestanku s predsednikom slovenskega državnega sveta **Tonetom Hrovatom** (9. junija) zagotovila, da bo Hrvaška tudi po spremembi vlade v Sloveniji dobra partnerka pri reševanju odprtih vprašanj.

Ljubljana - Slovenskemu premieru **Andreju Bajuku** je ob prevzemu dolžnosti 11. junija čestital tudi hrvaški premier **Ivica Račan**.

Ljubljana - Prometni minister **Anton Bergauer** je po sestanku s kolegom **Alojzom Tuškom** (13. junija) izjavil, da bosta cestni smeri Maribor - Zagreb in Reka - Trst v slovenski nacionalni program cestogranje uvrščeni le, če bo Slovenija dobila neposreden stik svojega ozemljskega morja z mednarodnimi vodami.

Ljubljana - 14. junija se je prvič sešla desetčlanska komisija, ki bo v skladu s premoženjskopравnim sporazumom popisala premoženje slovenskih podjetij na Hrvaškem oz. hrvaških podjetij v Sloveniji ter opredelila lastniške deleže.

Zagreb - Predsednik **Stipe Mesić** je 15. junija sprejel delegacijo Hrvatov v Sloveniji, ki jo je vodil **Emil Lučev**. Lučev je izjavil, da Slovenija Hrvatom ne zagotavlja primerne denarne in zakonodajne položaja.

Ljubljana - Na povabilo načelnika generalštaba SV **Iztoka Podbregarja** je 15. junija Slovenijo obiskala delegacija hrvaških oboroženih sil, ki jo je vodil

objavila poziv podjetjem, da v skladu s pravno-premoženjskim sporazumom posredujejo podatke o svojem premoženju v drugi državi.

Maribor - Mariborski župan **Boris Sović** je 6. julija pisal hrvaškemu predsedniku **Stipetu Mesiću**. Prosil ga je, naj ustavi odločitev o zaprtju hrvaškega konzulata v Mariboru, ki je bil formalno vzpostavljen leta 1995, vendar pa nikoli ni začel delovati.

Dubrovnik - Slovenski, hrvaški in češki predsednik, **Milan Kučan, Stipe Mesić in Vaclav Havel** so se 10. julija pogovarjali o razmerah na območju in se udeležili otvoritev dubrovniškega poletnega festivala. Sešli so se tudi s črnogorskim voditeljem **Milom Đukanovićem** in podprli demokratizacijo Črne Gore.

Obrežje/Bregana - V gostilni Kalin sta se 21. julija sešla zunanja ministra **Lojze Peterle** in **Tonino Picula**.

Otočec - 11. julija sta se sešla ministri za šolstvo in Lovro Šturm in **Vladimir Strugar**.

Opatija - Ministra za notranje zadeve **Peter Jambreč** in **Šime Lučin**

Mokrice - 28. julija sta se sešla ministri za delo in socialno skrb **Davorko Vidović** in **Miha Brejc**.

Zagreb - **Jernej Cimperšek**, direktor Mednarodne ustanove za razminiranje in pomoč žrtvam min

stvo **Ciril Smrkolj** in **Božidar Pankretič** sta 27. avgusta podpisala sporazum o sodelovanju.

Ig pri Ljubljani - Mednarodni sklad za razminiranje je 5. septembra obiskala **Diana Pleština Račan**, soproga hrvaškega premiera. Sklad je doslej financiral čiščenje 1,5 kvadratnega kilometra miniranega hrvaškega ozemlja.

Varaždin - Na občinskem sodišču je bila 7. septembra prva razprava proti nekdanjima slovenskima obveščevalcema **Branku Bezgovšku** in **Antonu Slatinšku**, ki so ju zasačili pri Zavrču v začetku leta 1998.

Zagreb - Na konferenci Pakta stabilnosti (12. in 13. september) je sodeloval tudi predsednik slovenskega državnega zbora **Janez Podobnik**. Podobnik je hrvaški sabor obiskal tudi 20. septembra, ko je bil v Zagrebu na otvoritvi predstavništva nekega slovenskega podjetja.

Zagreb - Predsednik **Stipe Mesić** je 12. septembra sprejel prvaka LDS **Janeza Drnovška**.

Lendava - Predstavniki obmejnih občin ob reki Muri (Mursko Središče, Sveti Martin na Muri, Podturen, Lendava in Črenšovci) so 24. septembra podpisali sporazum o sodelovanju v gospodarstvu, kulturi, turizmu, športu in ribolovu.

Zagreb - Premier **Ivica Račan** je 10. oktobra sprejel predsednika ZLSD **Boruta Pahorja**.

Zagreb - O sodelovanju v znanosti sta se 11. oktobra pogovarjala ministri **Hrvoje Kraljević** in **Lojze Marinček**.

Zagreb - 17. oktobra se je na trgovskem sodišču v Zagrebu začelo sojenje Jedrski elektrarni Krško in Elesu. Tožbo je vložil HEP, ki zahteva 137 milijonov dolarjev odškodnine, ker Eles Hrvaški že od poletja leta 1998 ne dobavlja elektrike iz nuklearke.

(i.t.)

načelnik GŠ HV **Petar Stipetić**.

Cerklje - Velikega aeromitiniga ob dnevu slovenske državnosti 25. junija se je na povabilo slovenskega predsednika Kučana udeležil tudi hrvaški predsednik **Mesić**.

Ljubljana - 3. julija so se sešli predstavniki Hrvaške zveze upokojencev in Zveze društev upokojencev Slovenije.

Ljubljana/Zagreb - Slovenska razvojna družba in Hrvaški fond za privatizacijo sta 5. julija

sta se 14. julija pogovarjala o sodelovanju in skupnem preprečevanju ilegalnih migracij.

Zagreb - Hrvaško prestolnico je 19. julija obiskala ljubljanska županja **Viktorija Potočnik**.

s sedežem na Igu pri Ljubljani se je 24. avgusta sešel s predsednikom sveta Hrvaškega centra za razminiranje **Draženom Budišo**.

Zagreb - Hrvaška vlada je 26. avgusta sklenila, da bo zaprla generalni konzulat v Mariboru. **Gornja Radgona** - Ministra za kmetij-

BOJAN STUPICA - SLOVENSKA GLEDALIŠKA LEGENDA

Letos mineva trideset let od smrti enega največjih slovenskih gledaliških umetnikov **Bojana Stupice**. Te obletnice so se spomnili s proslavo spomnili tudi v zagrebškem HNK. Legenda jugoslovanskega gledališča je le leto dni pred smrtjo izjavil, da je na odskih deskah uresničil samo tretjino načrtov in da bo po smrti znan le po beograjski kavarni, ki nosi njegovo ime. To se na žalost tudi uresničuje.

JUGOSLOVANSKI IN EVROPSKI REŽISER

Bojan Stupica se je rodil očetu Janku in mami Maruški 1. avgusta leta 1910 v Ljubljani. Na svojo gledališko pot je stopil že med študijem arhitekture na ljubljanski univerzi, ko je ustanovil neodvisno gledališko skupino «Obraznikov». Skupina se je leta 1931, ko je imel Stupica le 21 let, prvič predstavila javnosti v ljubljanski operi z Raynalovo predstavo «Vojna in mir». Leta 1935 je bil angažiran v ljubljanski Drami, tri leta kasneje pa je odšel v Beograd in se v Slovenijo vrnil takoj po drugi svetovni vojni, ko je leto dni vodil Slovensko narodno gledališče. Leta 1947 je prevzel organizacijsko in umetniško vodstvo Jugoslovanskega dramskega gledališča v Beogradu. Na Hrvaškem se je prvič predstavil leta 1933, ko je v Splitu uprizoril Tolstojevo «Živo truplo». Član Hrvaškega narodnega gledališča je postal leta 1955, ko so tudi nastale nekatere od njegovih najbolj vplivnih stvaritev: Shawova «Sveta Ivana», Brechtov «Kavkaški krog s kredo» in «Leda» Miroslava Krleža. Dve leti kasneje se je vrnil v Beograd in tam ostal vse do svoje smrti. Njegova umetniška zapuščina je velika: na odrih tedanje Jugoslavije je režiral 116 dram (14 v tujini), skoreografiral 140 predstav, odigral 37 gledaliških in pet filmskih vlog, prevedel številna dela iz svetovne dramske literature in bil uspešen tudi kot arhitekt. Sodeloval je pri obnovi Slovenskega narodnega gledališča, Jugoslovanskega dramskega gledališča ter izgradnji teatra Atelje 212. Ustvarjal je tudi v Stalnem slovenskem gledališču v Trstu. Pisal je scenarije za filme, kot režiser in filmski igravec pa se je preizkusil tudi sam in to leta 1953 v filmu «Jara gospoda».

Stupica je veliko časa posvetil pedagoškemu delu. Igro ter gledališko režijo je predaval na dramskih akademijah v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Bil je prvi povojni režiser, ki je z Jugoslovanskim dramskim gledališčem prepotoval vso nekdanjo Jugoslavijo. Njegove predstave si je v treh letih ogledalo več kot 10.000 gledaliških privržencev. V Stupičin rezime pa je zapisano tudi prvo gostovanje jugoslovanskega gledališča, ki se je leta 1954 predstavilo na Mednarodnem gledališkem festivalu v Parizu z Držičevim «Dundom Marojem». Njegove premiere so odprle tudi dva velika teatra: leta 1945 Slovensko narodno gledališče s predstavo «Za dobro ljudi» ter Jugoslovansko dramsko gledališče leta 1948 s tremi predstavami: «Kralj na Betajnovi», «Striček Vanja» ter «Ribiška prerekanja».

PREMOČNA OSEBNOST

O Bojanu Stupici se danes govori le v superlativih. «Eden največjih režiserjev, ki so ustvarjali na tem odru,» so besede intendanta zagrebškega HNK-ja **Georgija Para**. «Stupičina največja zapuščina je on sam,» pravi njegov nekdanji asistent režiser **Ljubomir Mici Drašković**. Dejansko pa je Stupica še ena od osrednjih osebnosti jugoslovanskega gledališča, katerega ime danes počasi blede. Umetnik, ki so ga slavili, mu oporekali, ga ogovarjali in častili, je nekoč takole slikovito opisal svoj življenjski krog: «V Ljubljani mi govorijo, da sem odpadnik, ki je stalno prijavljen na beograjskem Vračarju. Če grem v Zagreb, potrebujem tranzitni vizum. V Beogradu, kjer sem preživel najlepše dneve svojega življenja, pa me zmerjajo s pritepencem, češ naj se raje vrnem v svoj rojstni kraj.» Bojan Stupica je bil ob **Branku Gavelli** največja osebnost v dramski režiji na prostorih nekdanje

skupne države. Svoj gledališki pečat je pustil v Ljubljani, Skopju, Osijeku, Splitu, Beogradu in Zagrebu. Zaradi svoje «premočne osebnosti», kot ga opisujejo njegovi najbližji sodelavci, je pogosto prihajal v nesoglasje z okoljem, v katerem je ustvarjal. To je tudi eden od razlogov za njegova stalna potovanja. Če v nekem gledališču ni uspel uresničiti svoje ideje, ga je preprosto zapustil. Njegovi nekdanji sodelavci ga opisujejo kot potujočega režiserja, ki je bolj kot doma živel v gledališču. Poleg tega je bil pogosto v sporu tudi z Zvezo komunistov, katere član je bil, saj ni upošteval estetskih meril, ki jih je partija postavljala.

(NE)JURESNIČENE SANJE

Stupica je gledališče videl kot veliko družino, v kateri so sodelovali tako igralci, kot scenaristi, kostumografi in drugi. Vse niti gledališča je želel držati v svojih rokah, njegova življenjska energija pa je bila nalezljiva za vse, ki so z njim sodelovali. V Beogradu je zbral najboljše igralce iz nekdanje Jugoslavije in dvignil umetniške kriterije tedanjemu teatru. «Ustvarjati ponosno, zavestno ter strastno,» je nekoč dejal Stupica. Danes je od njegovih velikih idej ostalo bolj malo. Nikjer na prostorih nekdanje Jugoslavije ne obstaja niti osebnost, niti skupina ljudi, ki bi iz gledališča uspeli narediti tako veliko avanturo, kot jo je naredil Stupica. Kot gledališko metodo in estetiko je uvedel igro in igralca v ospredje. Delal je predstave z velikimi ansambli in prav timsko delo je bilo tisto, ki je dajalo končni pečat njegovim predstavam. Danes se ustvarjajo majhne predstave, z majhnim številom ljudi, kar je v osnovi povsem negledališka in ne-Stupičina ideja. Stupica je še za časa življenja dobil številne nagrade in priznanja, vendar bi si jih po mnenju gledaliških umetnikov zaslužil še precej več.

ZAPUŠČINA

Za Stupico je danes ostalo napol uničeno Jugoslovansko dramsko gledališče, Atelje 212, Teater Stupica ter kavarna z njegovim imenom. Njegov veliki talent pa prenaša tudi nagrada «Bojan Stupica», ki jo v Beogradu že trideset let podeljujejo za najboljšo gledališko režijo. Po besedah umetnikov je bila ta nagrada ustanovljena z namenom, «da bi bila prisotnost Bojana Stupice večno shranjena v našem življenju, da bi poudarili njegov prispevek k razvoju gledališke umetnosti ter vzpodbudili nova iskanja in originalne rešitve v gledališkem mediju, ki mu je Bojan Stupica dal povsem novi pomen.»

Tanja Bernard

PRAZNIKI SLOVENSKE KULTURE IN JEZIKA

Slovenci leta 2000 praznujemo nekaj obletnic, tesno povezanih z razcvetom slovenske kulture in slovenskega jezika.

Leta 2000 mineva približno tisoč let od nastanka **Brižinskih spomenikov**, prvih besedil v slovenščini. Napisali so jih za škofa Abrahama, ki je na potovanjih po slovenskih deželah potreboval besedilo spodbude k pokori in splošne spovedi, ki so bili hkrati razlaga, katerih grehov se je treba varovati in kako prav živeti.

Pred 450 leti (leta 1550) je **Primož Trubar** objavil prvi tiskani knjigi v slovenščini: *Katekizem in Abecedarij*. Trubarja štejejo za začetnika slovenske književnosti in utemeljitelja slovenske protestantske misli. Trubar je prvi pokazal, da je slovenski narod sposoben živeti v družbi kulturnih evropskih narodov.

Pred 200 leti so se rodili trije Slovenci, ki so vsak na svojem področju zaznamovali svoj čas, vsi trije v neočljivi navezavi na slovenščino. V Idriji se je 7. februarja leta 1800 rodil **Jožef Blaznik**, najboljši slovenski tiskar in založnik 19. stoletja. Med drugim so v Blaznikovi tiskarni natisnili Prešernov Krst pri Savici (1836) in njegove Poezije (1947). V Slomu pri Ponikvi se je 26. novembra leta 1800 rodil **Anton Martin Slomšek**, ki ima ob svojem svetništvu tudi velike posvetne zasluge, zlasti za to, da velik del Štajercev še vedno govori slovensko in da je njihova dežela del Slovenije. V Vrbi se je 3. decembra leta 1800 rodil **France Prešeren**, ki je slovenščino povzdignil v jezik visoke literature.

(i.t.d.)

ČETIRI SASTANKA U 19 SATI

Osim zagrebačkog HNK i Dramsko kazalište Gavella prepoznalo je u repertoaru Slovenskog narodnog gledališta iz Ljubljane izvrsnog partnera i osvježene zagrebačkog kazališnog programa, posebice na početku kazališne sezone, kada su vrata kazališnih kuća još sramežljivo otkrivena a tek prve premijere okupljaju kazališne slatokusce. Od 5. do 8. listopada glumci i redatelji okupljeni oko ravnatelja SNG-a **Janeza Pipana** pokazali su svoja najnovina ostvarenja (De Mussetov "Lorenzaccio" "navršio" je tek dva tjedna od ljubljanske premijere) s obećanjem da će ponovo doći. Gostovanje, je počelo slovenskom prazničnom djela Eileen Atkins "Vita i Virginia" u kojoj su sjajne **Saša Pavček** i **Silva Čušin** pokazale svu dramatičnost odnosa dviju književnica Vite Sackville i Virginie Woolf. Dramatizirajući njihova pisma, Eileen Atkins ih je predstavila kao dvije ličnosti prepune iskušenja i dramatičnih odluka, čije su odluke kojiput bile za njih preteške - redatelj **Boris Cavazza** imao je "lagan" zadatak zbog sjajnog izbora svojih glumica. **Sebastijan Horvat** pripada mlađem naraštaju slovenskih redatelja i njegov odabir "Lorenzaccia" Alfreda de Musseta uz podršku dramaturga **Primoža Viteza** (navodno su "štirihali" dvije trećine teksta!) doveo je na pozornicu političku dramu koja se vrti oko čuvenog Lorenca de Medicea (odličan **Branko Šturbej**). Što zbog prirode teksta što zbog manje poznatog komada, gledalište je bilo relativno prazno, no prisutni su mogli biti posve zadovoljni ovom predstavom (po mom osobnom porijeku zauzela bi odlično, četvrto mjesto). "13 skica iz romana" podnaslov je predstave treće večeri gostovanja, kada je redatelj **Mile Korun** postavio na scenu adaptirani komad prema romanu "Idiot" nazvavši ga "Dostojevski: Idiot". U **Janji Korun** imao je odličnog suradnika budući je bila scenograf i kosti-

mogراف predstave. U prvom planu na sceni se odvijaju zbivanja s i oko kneza Miškina, dok tijekom četverosatnog trajanja predstave, ostali sudionici sjede u pozadini "čekajući svoj red". S pomalo "šašavom" frizurama Branko Šturbej bio je očaravajući knez Miškin i teško se bilo odlučiti nama u mraku: treba li mu pomoći ili ga još jače gumuti u njegovu neurozu. Sjajne je partnere imao u **Jerneju Šugmanu** i **Igoru Samoboru**, mladoj **Poloni Juh** i fatalnoj **Nataši Barbari Gračner**, te svima ostalima, kompletnom ansamblu Drame SNG. Klasič suvremene europske drame Samuel Beckett prisutan je svojim djelima praktički u svakoj kazališnoj sredini, pa kako je upravo djelo "U očekivanju Godota" najpoznatije i najizvođenije, uvijek se s nestrpljenjem očekuje svako novo uprizorenje, kako bi se moglo uspoređivati s već viđenima. Kako smo saznali od ravnatelja Pipana, prvobitna ideja redatelja **Dušana Jovanovića** bila je napraviti spektakularnu predstavu, no onda se "suzdržao" i napravio uprizorenje na nevelikoj sceni (brdašcu s drvetom u duhovitoj zamisli **Mete Hočevar**) pruživši šansu mladim glumcima: Estragon - **Bojan Emeršič**, Vladimir - **Gregor Bakovič**, Pozzo - **Jernej Šugman** i Lucky - **Alojz Svete** ("posudba" iz mariborskog kazališta). Budući je tekst dobro poznat, gledatelji su se u potpunosti mogli posvetiti promatranju glume, a glumci su im to svesrdno uzvratili -

teško bih se odlučila izdvojiti bilo koga - možda mladog Svetea zbog vrlo naporne i koncentrirane igre... Jovanović nas je još jednom podsjetio na svoja odlična ostvarenja koja smo imali prilike prije često gledati! Ovaj kratki, gotovo skicozni tekst samo je podsjećanje onima koji su četiri večeri za redom

od 19 sati zauzimali svoja mjesta u gledalištu Dramskog kazališta Gavella, a onima koji su propustili ovaj kazališni događaj ...može biti žao. Ali, obećali su ponovo doći!
Olga Vujović

TRI ZLATNA SMIJEHA

Dani satire" tradicionalna je kazališna revija, točnije festival komedije i satire koju početkom lipnja svake godine organizira Satiričko kazalište "Kerempuh" "ovlastivši" nekog kazališnog kritičara da po vlastitu izboru osmisli program. Kazališni kritičar **Dalibor Foretić** pripada "putujućim gledateljima sa zadatkom", što znači da se lako otpučuje u drugu sredinu na kazališnu predstavu, pa je tako na ovogodišnje Dane satire doveo i Molijerovog "Mizantropa" ("Ljudomrznika") u izvedbi dramskog ansambla Slovenskog

narodnog gledališta iz Ljubljane u režiji **Slobodana Unkovskog**. Ocjenjivački sud ovogodišnjih Dana satire nagradom "Zlatni smijeh" nagradio je redatelj Slobodana Unkovskog, **Metu Hočevar** za neobičnu, impresivnu i izuzetno zanimljivu scenografiju (koja se pri kraju komada pokaže kao dvanaesti član glumačkog ansambla) te mladu **Polonu Juh** za ulogu Celimene. Kostimi **Angeline Atlagić** na domišljat su način dopunjavali već spomenutu scenografiju u kojoj su se glumci kretali s određenom dozom "strahopoštovanja" - upravo taj odnos živog i neživog elementa predstave činio je ono nešto čudno i magično u ovoj izvedbi. Ipak, publika, mada blagonaklona bila je pomalo suzdržana... Čestitamo nagrađenima!

Olga Vujović

KULTURNA DOGAJANJA

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA IZ TRSTA - V okviru turneje po hrvaških mestih (Reka, Pula, Zagreb) je to gledališče 31. maja prvič gostovalo v Zagrebu. V Mestnem gledališču Trešnjava v Zagrebu je izvedlo predstavo za najmlajše obiskovalce Ti in jaz Mali medo avtorja Martina Waddella. Publika in kritiki so predstavo odlično ocenili.

MEDNARODNI PROJEKT LIKOVNIH UMETNIKOV - 16. junija je bila v Domu likovnih umetnikov v Zagrebu odprta razstava Kaj, kako in za koga (Što, kako i za koga). Predstavili so se tudi umetniki iz Slovenije.

SIMFONIKI RTV LJUBLJANA V DVORANI LISINSKI - V okviru Majstorskega ciklusa HRT-a je 10. junija nastopil simfonični orkester RTV Slovenija. Odigral je latinsko-ameriške ritme z melodijskim duhom pirnejske, špansko-portugalske pradomovine. Dirigirala je plavalosa Brazilka **Ligia Amadio**. Kot solistka je nastopila violonistka **Yi-Jia Susanne Hou**.

DOBRODELNI KONCERT ZAGREBSKE FILHARMONIJE - Pod motom Z mladimi za mlade sta se Zagrebška filharmonija in zagrebška Glasbena akademija pridružili plemeniti misiji HKD "Napredak", ki že skoraj 100 let, vse od ustanovitve leta 1902, štipendira nadarjene dijake in študente. 14. junija je na koncertu v Lisinskem za sklad Ivo Andrić - Vladimir Prelog nastopila tudi 16-letna slovenska violončelistka **Karmen Pečar**, študentka **Valterja Dešpalja**. Izvedla je zelo zahteven koncert za violončelo in orkester Antonina Dvoraka. Dirigiral je 26-letni dirigent **Josip Šego**.

DOBITNIKI DONACIJE ZAGREBSKE BANKE - V kategoriji Umetnost za 2000. leto sta donacijo Zagrebške banke dobila tudi "naša" **Jeronim-Noni Žunec** in **Prerad Dečiček**, oba za izdajo zgoščenke.

14. SVETOVNI FESTIVAL ANIMIRANIH FILMOV ZAGREB 2000 - Od 21. do 25. junija je potekal bienalni festival animacije, zagotovo najpomembnejši mednarodni kulturni dogodek na Hrvaškem. 23. junija je bil na sporedu slovenski dolgometražni risani film Socializacija bika Z. Čohe in M. Eriča.

40. MEDNARODNI OTROŠKI FESTIVAL V ŠIBENIKU - Od 24.

junija do 8. julija so na jubilejnim 40. Mednarodnem otroškem festivalu v 114 programih nastopili ansambli in umetniki iz Japonske, Egipta, Italije, Avstrije, Francije, Nemčije, Velike Britanije in Slovenije. V okviru likovnega programa je bila odprta razstava znamenitega arhitekta **Borisa Podrecca**.

48. MEDNARODNI FESTIVAL V LJUBLJANI - Julija je z Bizetovo Carmen gostoval celotni ansambel Zagrebške opere. Dirigiral je **Lovrenc Arnič** iz Ljubljane. Vlogo Dona Joseja je interpretiral **Janez Lotrič**, ki je bil nagrajen s posebej dolgim aplavzem in ovacijami.

BEGIČEVE SANJE - Julija so v Klovičevih dvorih v Zagrebu odprli razstavo Ohraniti sanje akademskega

kiparja **Mirsada Begića** iz Ljubljane. Na otvoritvi sta bila tudi hrvaški ministar **Antun Vujić** in njegov nekdanji slovenski kolega **Jožef Školč**.

MEDNARODNI FESTIVAL KOMORNEGA GLEDALIŠČA ZLATI LEV - Hrvaška je dobila še en poletni festival. Njegov pobudnik in umetniški vodja je znani slovensko-hrvaški režiser **Damir Zlatar Frey**. Podnaslov prvega festivala, ki je potekal od 26. julija do 5. avgusta v Umagu, je bil Iz za zaves. Istra je bila za prizorišče izbrana zato, ker se tu stikajo tri kulture - hrvaška, slovenska in italijanska. Iz Italije je prišlo Stalno slovensko gledališče iz Trsta, iz Slovenije pa SNG iz Ljubljane z dvema predstavama (Kraljica Leeman in Družinske zgodbe) ter SNG Maribor s predstavo Dialog. Freyeva koreodrama iz Ljubljane je nastopila na koncu festivala izven konkurence s predstavo Igrati.

ZAGREBSKI POLETNI VEČERI - V okviru Mednarodne folklorne revije in Zagrebških poletnih večerov je 19. julija nastopil **Zoran Predin** z Mar Django Quartetom.

27. julija je nastopil **Vlado Kreslin**. To sta bila dva vrhunska koncerta etno glasbe. Predin je predtem, 18. julija nastopil tudi v Malem Lošnju. Žanr, ki ga igra s kvartetom, je gipsy swing. To je vrsta romske etno glasbe iz Francije, ki jo je razvil Django Reinhardt. Glasba je avtorska, vse pesmi, ki jih igrajo, so Predinove. Predin je s **Petrom Lovšinom** in Vladom Kreslinom tudi soavtor himne slovenske nogometne reprezentance. Tako sta rock'n'roll in nogomet v Sloveniji našla skupni jezik. Vlado Kreslin je v Zagrebu nastopil s popularnim irskim duetom (oče in sin) The Canons. Njegov repertoar združuje bogastvo prekmurske glasbene dediščine in rock standarde. Kreslin je 1. avgusta nastopil v Solinu na festi-

valu Ethno ambient live, 3. avgusta pa na Mednarodnem folk festivalu v Bolu na Braču.

SESTANEK VUJIĆ - POTOČNIK - Ljubljansko županjo **Viktorijo Potočnik** in njene sodelavce je med njihovim obiskom

v Zagrebu 19. julija sprejel tudi minister za kulturo **Antun Vujić**. Potočnikova in Vujić sta menila, da sodelovanje med Zagrebom in Ljubljano krepijo tudi neposredni stiki kulturnih ustanov in umetnikov ter med dubrovniškimi in ljubljanskimi festivalom. Ministra so zanimale izkušnje Ljubljane, ki je bila leta 1998 evropsko mesto kulture. Zagreb namerava kandidirati za leto 2004 ali 2005.

DUBROVNIŠKI POLETNI FESTIVAL - Za razliko od prejšnjih let je bilo slovensko sodelovanje na tem festivalu zelo skomno. 1. avgusta je v Kneževem dvoru nastopil Tartini kvartet. 9. avgusta je ljubitelje baleta v parku dubrovniške umetniške šole prijetno presenetilo Slovensko narodno gledališče iz Maribora, ki se je predstavilo z baletom One-Bachelorette ob dobri koreografiji in Bachovi glasbi. Koreograf uspele baletne predstave je bil **Edward Clug**, dobro znan po lanski predstavi Tango. Balet SNG Maribor je 10. avgusta izvedel še predstavo Zelena miza, skladateljica Fritza A. Cohena, v katerem je osnovni motiv odnos vojne in pacifizma.

Koreograf je bil **Kurt Jooss**. V Dubrovniku je v okviru programske neodvisnih dogajanj v Lazaretu nastopil tudi kontroverzni **Marko Breclj**. Breclj je voditelj Mladinskega kulturnega centra v Koprju in predsednik Društva prijateljev zmerne napredka. Širši javnosti je znan kod ustanovitelj in pevec slovenske rock skupine Buldožer, ki jo je zapustil leta 1978. Kot samostojni pevec je v 90-tih večkrat nastopal v Istri. Nastopil je tudi v Kutini in Splitu ter v kulturni Močvari v Zagrebu. V Dubrovniku je napovedal izvedbo filmskega muzikala Dedicated to George, ki bi moral s svojo vedrino razbiti noro doktrino balkanskih buržoazij, ki je iz nas ustvarila tarčo modernega orožja in nas potpisnila pod evropski predpražnik.

POLETNA ŠOLA JAZZA V GROŽNJANU - V sodelovanju z Avstrijskim kulturnim inštitutom je Mednarodni kulturni center Hrvaške glasbene mladine organiziral poletno šolo Jazz is back, ki jo je vodil **Boško Petrović**. Sodelovalo je 30 učencev iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Tema je bila majhni in veliki jazz orkestri. Svoje znanje so učenci pokazali na treh koncertih v Balvan cityju, priljubljenem grožnjanskem sestajališču glasbenikov. Učitelji in učenci so pripravili tudi big-band koncerte v Poreču in Pazinu ter na Krku, kjer je bil avgusta mednarodni festival jazz.

AIDA V SPLITU - Glavna predstava Splitskega poletja je bila Verdijeva Aida, ki je bila izvedena 1. in 2. avgusta na splitskem Peristilu, pod dirigentskim vodstvom **Nikše Bareze**. V vlogi Radamesa je ponovno briljiral naš **Janez Lotrič**.

8. ARTMUSIC FESTIVAL V PULI - Od 10. do 13. avgusta je bila v pulskem klubu Uljanik tradicionalna poletna rockerska revija. Nastopili so tudi slovenski Rodoljubi in **Lara Baruca**.

CARMEN V PULSKI ARENI - 12. avgusta je bila izvedena dolgo obljubljena ter z nestrpnostjo in pozornostjo dočakana Bizetova Carmen. Prekrasni amfiteater je bil poln ljubiteljev opere, ki so uživali v maestrlni izvedbi. V areno so pripeljali bike in konje, ki so dali pravi španski duh. Pravi spektakl z našim nenadomestljivim **Janezom Lotričem** v zahtevni vlogi Don Joseja.

MEDNARODNA OBLIKOVALNA DELAVNICA PLEMENITAŠ - Mesto Plemenitaš pri Lukovdolu v Gorskem kotarju je s prelepimi in malo znanimi gozdnimi predeli v zadnjih sedmih letih postal središče zbi-

ranja keramikov. Oblikovalno likovno delavnico vodi keramičarka **Vesna Osojnički**. Tema je bila izdelava spominka, ki bi simboliziral Gorski kotar in njegove lepote. Iz Slovenije je sodelovala **Jožica Korenjak**, ki je izdelala konja.

MEDNARODNA POLETNA ŠOLA ARHITEKTURE V MOTOVUNU - Zagrebška fakulteta za arhitekturo je v sodelovanju s študijskim centrom iz Motovuna zopet organizirala mednarodno šolo. V okviru stalne teme Tradicije in kreativnost je bila letošnja posebna tema Mestna Matrica - CAD - simulacija v obnovi mesta na primeru Motovuna: mesto in mestna palača. Med predavatelji je bil tudi priznani slovenski arhitekt prof. **Vojteh Ravnikar** iz Ljubljane. Šole, ki je trajala od 14. do 23. avgusta, se je udeležilo okoli 50 študentov iz Zagreba, Padove in Wuppertala.

MEDNARODNA RAZSTAVA KERAMIČNI KROŽNIKI 2000 - Mednarodna razstava s tem imenom je bila postavljena od 21. - 26. avgusta v OŠ Sveti Križ Začetje. Razstavljalo je 35 umetnikov iz petih držav. Prva nagrada je bila dodeljena **Kalu Pavlincu** iz Slovenije. Od 30. avgusta do 24. septembra je bila razstava postavljena na Rabu, oktobra v Zagrebu, novembra pa se seli v Piran.

SVETOVNO PRVENSTVO IGRALCEV DIATONSKIH HARMONIK V ROČU - V istrskem mestecu Roč se je odvijalo 14. svetovno prvenstvo, na katerem je nastopilo 75 glasbenikov. Za najboljšega juniorja v razredu P - glasbeniki do 13 let je bil proglašen **Matjaž Kokalj** iz Podnarta pri Škofji Loki.

DNEVI ORGEL V ISTRI - Letos so se dnevi odvijali v treh državah, na Hrvaškem v Svetem Petru u Šumi in Umagu, v Sloveniji v župni cerkvi v Portorožu in v Italiji v Trstu. V pavlinski cerkvi v Svetem Petru u Šumi so umetniki igrali na baročnih orglah slovenskega konstruktorja Janeza Jurja Eisla iz leta 1780.

LOTRIČ S HNK-JEM V BUDIMPEŠTI - V okviru proslav ob 1000. obletnici madžarskega kraljevstva in 2000. obletnici krščanstva je ansambel opere in baleta zagrebškega HNK 7. septembra gostoval v Budimpešti, in sicer z Zajčevim delom Nikola Šubić Zrinski. V vlogi Sokolovića je nastopil Janez Lotrič. Ovacije po predstavi so trajale polnih 10 minut.

ANTON NANUT V DUBROVNIKU - 14. septembra je maestro **Anton Nanut** v Kneževem dvoru dirigiral Dubrovniškemu simfoničnemu or-

kestru. Solistka na violini je bila priznana **Tamara Smirnova** iz Bostona. Na programu so bila dela Webra, Wieniawskega in Schuberta. 14. oktobra je maestro Nanut dirigiral istemu orkestru s solistko **Dunjo Vejzović**. Na programu sta bili deli Wagnerja in Schuberta.

14. MEDNARODNI SALON UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE ĐURĐEVAC 2000 - Na natečaj Fotokino kluba Drava iz Đurđevca je prispelo 500 umetniških fotografij. Strokovna žirija je za razstavo v đurđevški galeriji Stari grad izbrala dela 150 avtorjev iz Hrvaške, Nemčije, Slovenije, Makedonije in Češke. V kategoriji umetniške fotografije na temo vode je drugo nagrado dobil **U. Pokorn** iz FK Škofja Loka.

VARAŽDINSKI BAROČNI VEČERI - Jubilejni 30. Varaždinski baročni večeri, ki so potekali od 24. septembra do 8. oktobra, so bili posvečeni J.S. Bachu oziroma 250. obletnici njegove smrti. Na slovesni otvoritvi je bil tudi pokrovitelj prireditve, hrvaški predsednik **Stjepan Mešić**. Nastopili so Zagrebški solisti s tremi Bachovimi kantatami. Kot gost je med drugimi nastopil priznani trobentač **Stanko Arnold** iz Ljubljane. 25. septembra je bila v Stolni cerkvi Vnebozetje Blažene Device Marije na sporedu Bachova Maša v h-molu. Nastopila je Slovenska filharmonija s Slovenskim komornim zborom. Solisti so bili **Vlatka Oršanić, Ruža Pospiš Baldani, Tomislav Mužek in Luka Debeve**, dirigiral pa je maestro **Vladimir Kranjčević**. 7. oktobra je bil v Stolni cerkvi na sporedu Pasion po Mateju. Nastopili so Slovenski komorni zbor Consortium Musicum in Slovenski komorni orkester s solisti.

Dirigiral je maestro **Mirko Cuderman**. Pasion je bil posvečen prav njemu, in sicer ob njegovem 70. rojstnem dnevu. 8. oktobra so bile podeljene nagrade. Nagrada Ivan Lukačić je bila dodeljena Slovenskemu komornemu zboru in Slovenski filharmoniiji za izvedbo Maše v h-molu. Nagrado je sprejel član zbora **Srečo Valant**.

LOTRIČ IN HČI POLKA - 11., 13. in 14. oktobra smo spet lahko

slišali 27 visokih cejev **Janeza Lotriča** v HNK v treh predstavah Hči polka G. Donizettija. Gledališče je bilo spet polno, iskala se je karta več, spet ovacije našemu Janezu. Bravo! Janez Lotrič bo sicer v Verdijevem letu (100. obletnica smrti) debitiral v milanski Scali kot Manrico v Trubadurju.

ZGOŠČENKA NONIJA ŽUNCA V HNK - V lastni produkciji ob pomoči prijateljev in Zagrebške ban-

ke je **Noni Žunec** objavil zgoščenko s posnetki svojih vlog, ki so nastali pred približno tridesetimi leti. Na promociji zgoščenke, ki je bila v predverju HNK, sta govorila ravnatelj zagrebške opere **Vladimir Kranjčević** in **Marija Babieri**, ki je tudi avtorica "Povjestice", teksta o našem Noniju.

SAMOBORSKA GLASBENA JESEN - 14. oktobra se je s prazvedbo koncerta za kvartet saksofonov in orkester **Mladena Tarbuka** v župni

cerkvi Sv. Anastazije začela 25. Samoborska glasbena jesen. Sodelovala sta komorni orkester Slovenske filharmonije in Zagrebški kvartet saksofonov pod taktirko **Marka Letonje**. Na programu sta bili še deli Uroša Kreka in Šoštakovića. Ta pomembna manifestacija, ki je zrasla iz bogatega samoborskega kulturnega nasledstva, ponuja zanimivo in originalno glasbeno vsebino ter razstave.

PRAZNIK AKADEMIJE ZA DRAMSKO UMETNOST V ZAGREBU - V jubilejno 50. leto delovanja je akademija vstopila z novim dekanom prof. **dr. Vjeronom Zuppom**. To študijsko leto bo na akademiji potekala delavnica

Metode igranja, ki jo bosta med drugimi vodila **Janez in Andrej Vajavec** iz Ljubljane.

MEDNARODNI FESTIVAL ŠANSONOV - Konec oktobra so bili v zagrebški Gavelli dnevi šansona. Iz Slovenije je nastopil kantavtor **Tomaž Domicelj**.

STIPE BOŽIĆ OSVOJIL GRAND PRIX - Na filmskem festivalu o planinstvu, športu in pustolovstvu, ki je bil v slovaškem mestu Po-

pradu od 12. - 15. oktobra, je hrvaški alpinist in snemalec **Stipe Božić** osvojil Grand Prix v vseh kategorijah za film Dhaulagiri express. To je film o vzponu danes najboljšega slovenskega alpinista **Tomaža Humarja** na južno steno Dhaulagiri (8167 m) na Himalaji. Ta stena je 4000 m visoka ledena ploha, ki jo je Humar lani preplezel v 11 dneh.

Podvig je Božić spremljal s kamero in posnel 40-minutni film. Humar in Božić sta neločljiva v vseh resnih alpinističnih projektih. Na nedavnem srečanju v Trentu sta Edmund Hillari (prvi osvajalet Mt. Everesta) in Raymond Mesner (prvi, ki se je povzpela na vseh 14 osemtisočakov) Humarja razglasila za svojega naslednika.

Kulturne dogodke spremljala **Polona Jurinić**

SKLEPNA SLOVESNOST OB STOTI OBLETNICI ROJSTVA JOŽETA GOSTIČA

Na lepo pozno poletno soboto 12. septembra smo se povabljeni člani Slovenskega doma odpravili v Homec. Tam so nas prisrčno sprejeli člani kulturnega društva Jože Gostič. Prof. **Janez Majcenovič** nas je pospremil na krajši izlet v Kamnik, kjer nam je - rojeni Kamničan - predstavil kulturne in zgodovinske znamenitosti mesta in okolice. Obiskali smo tudi romarsko cerkev Svete Ane v Tunjicah, kamor je rad zahajal in tam tudi pel Jože Gostič (njegova mama je bila Ana).

V prekrasni cerkvi nam je prof. Majcenovič zapel dve pesmi ob lastni spremljavi na orglah. Pri kosilu v Homecu se nam je pridružilo še nekaj članov kulturnega društva **Jože Gostič** iz Homca, nekdanji homški župnik **Alojz Golob**, ki je bil pred kratkim premeščen v Dobrovo pri Ljubljani, ter gosti iz Zagreba, med njimi **Marija Barbieri**, prof. **Vladimir Kranjčević** in urednik Radia Zagreb **Zoran Brajša**.

Ob petih popoldne se je pred Gostičevo hišo začela slovesnost odkritja umetnikovega doprsnega kipa. Na lepo urejenem trgu pred kapelico se je zbrala množica domačinov in gostov. Najprej je dramski prvak SNG iz Ljubljane **Aleš Valič** orisal življenjsko pot Jožeta Gostiča. Doprsni kip je odkril predsednik SAZU dr. **France Bernik**. Spregovoril je o pomembnosti Gostiča za slovensko in hrvaško kulturo in o dobrem sodelovanju na kulturnem področju med obema državama.

Po blagoslovu spomenika je vse navzoče pozdravila županja občine Domžale **Cveta Zalokar Oražem**. Program je spremljal Domžalski komorni zbor pod vodstvom **Tomaža Pirnata**. Na koncu se je predsednik kulturnega društva **Jože Gostič** iz Homca **Borut Jenko** zahvalil vsem, ki so sodelovali na letošnji proslavi 100. obletnice rojstva opernega pevca Jožeta Gostiča, ki so se

začele 4. marca z odkritjem spominske plošče v Vitezovičevi ulici v Zagrebu (postavil jo je Slovenski dom) in slavnostno predstavo *Trubadurja* v HNK v Zagrebu.

Na rojstni dan Jožeta Gostiča, 5. marca, je bila na Homcu spominska sveta maša v cerkvi Marijinega rojstva in slavnostni koncert opernih arij slovenskih in hrvaških opernih umetnikov. Na pošti Radomlje sta 6. marca izšla priložnostni poštni žig in spominska kuverta. 15. maja je bil v dvorani ZZZS večer iz ciklusa *Pogovori z opernimi solisti* posvečen Gostiču. 21. junija je bil oratorijski koncert Opere SNG v Ljubljani. Najpomembnejša pa sta bila izid dvojne zgoščenke z opernimi arijami Jožeta Gostiča v izdaji HRT in Orfeja ter natis monografije o Gostiču, avtoric Marije Barbieri in **Marjane Mrak**.

Po mnenju strokovnjakov si takšno monografijo zaslužijo le redki umetniki. Zgoščenka in monografija ostajata trajni zapis o velikem umetniku, ki je zaznamoval slovensko in hrvaško umetnost. Po odkritju doprsnega kipa v Homecu smo se v večernih urah odpravili še na slavnostni koncert solistov Opere SNG v Ljubljano. Pozdravni govor je imel ravnatelj Opere dr. **Smrekar**. Orkestru in solistom je dirigiral maestro **Loris Valtolini**. Nastopili so **Slavko Savinšek**, **Olga Gracelj**, **Branko Robinšak**, **Saša Čano**, **Ana Puser Jerič**, **Neven Belamarič**, **Milena Morača**, **Jure Kušar**, **Simona Krajnc**, **Jože Vidic**, **Mirjana Kalin** in **Janez Lotrič**.

S člani kulturnega društva Jože Gostič smo navezali prisrčne stike in Homec nam je močno prirasel k srcu. Upam, da se bodo naša srečanja nadaljevala. Predsednik društva **Borut Jenko** nas je seznanil z veselo novico, da se bodo v homški cerkvi vsako leto odvijali Gostičevi dnevi, na katerih bodo nastopali slovenski in hrvaški umetniki.

Polona Jurinič

PIF - FESTIVAL LUTK V ZAGREBU

Na 33. mednarodnem festivalu lutk v Zagrebu od 1. do 8. septembra je sodelovalo 9 držav z 22 predstavami. To je bila prava "manifestacija": na dan je bilo 3-4 predstav. Redno polne dvorane so pokazale zanimanje otrok - majhnih in velikih, pa tudi staršev in babic. Vsi radi gledamo zgodbe-bajke, saj so vedno drugačne in zanimive. Začelo se je z "Malo čarovnico" in "Guliverjem" iz Poljske, sledili pa so "Poštarska bajka" iz Zagreba, "Zaljubljeni August" z Reke, "Vodeni cvet" iz Splita, "Tajni prijatelj" iz Virovitice, "Princeza, ki je skakala" iz Bolgarije... Kdo bi pozabil "Kre-kre žabico", "Legendo o kralju Ladislavu" in "Svetega Franja" iz Madžarske, ter "Prihodnost in preteklost" iz Italije, ki jo je otroška žirija izbrala za najboljšo predstavo. Iz Slovenije so bile tri predstave. - "Martin Krpan" je meni dobro znana bajka. Prav zato sem malo razočaran, ker je bila malo "dosadna". "Z drevesa hruške stresa" je bila zelo lepo izvedeno v treh različicah. Bil je

zanimivo za vse, saj vsak otrok pozna igro s prti: palec - pijmo, kazalec - jejmo, sredinec - kje bomo vzeli, prstanec - v mamini škrinjici, seveda, mezinec - vse popije in vse poje in vse mamici pove - lumpek ... V podobni igri so sodelovalo tudi otroci v občinstvu. Zelo lepo, čestitke igralcem **Jeleni Sitar** in **Igorju Cvetku**. Tretja predstava je bila "Kralj Ubu" gledališča Konj iz Ljubljane. Zgodba ni lepa, ker govori o kralju, ki ubija in ropa, da bi prišel do cilja - krone. Vendar je bila predstava zelo dobra. Za igro lutk in ostalo je dobila enoglasno oceno žirije: kot najboljša predstava je dobila nagrado **Milan Čečuk**. O gledališču Konj pa še tole: ustanovili so ga leta 1993. V Zagrebu je nastopalo že istega leta in dobilo nagrado. Leta 1997 je za predstavo "Don Juan" dobilo glavno nagrado. Z letošnjo nagrado so slovenski lutkarji dokazali, da so zelo dobri. Festival se je končal, bilo je lepo organizirano, predstave so bile ob pravem času. Za vse to je treba pohvaliti **Livijo Kroflin**, direktorico festivala in vse njene sodelavce iz Mednarodnega centra za storitve, ker so delo odlično izpeljali in seveda že začenjajo z novim delom za 34. PIF. Torej nasvidenje leta 2001.

Oliver Nikčević, 11 let

SILVIN JERMAN:

IZ NEOBJAVLJENE ZBIRKE AFORIZMOV

Nesrečen je človek, ki ne pozna veselja smeha. Čim bolj se spominjaš norosti iz mladosti, tem lepše ti je v starosti.

Moder človek se nikdar ne bo bal neumnosti. Lepo je noreti, ko si mlad, še lepše, ko si star. Življenjsko zrelost pridobiš, če se v mladosti znaš veseliti s trparijami.

Lepo se je v starosti spominjati mladosti, obratno je groza.

Če se ti izpolni upanje, misliš da si srečen, toda izgubil si čar upanja.

Moda menja obleke.

Nekateri politiki podložni modi menjajo stranke.

Sreča za ljudstvo je, da nekdo v politiki poleti kot Ikar.

Ljudstvo mu je tako ploskalo, da je za njega oglušel.

Droga je nevarna za ljudi. Še večja nevarnost zanje pa je, če je državnik drogiran z oblastjo.

Psihični mazohist je srečen, ko je nesrečen.

Če ljubiš, imaš rad, da si ljubljen.

Ljubil je sebe do te mere, da je postal na sebe ljubosumen.

Zavedajoč se svoje senilnosti je pozabil, da je senilen.

Če hočeš slišati o sebi samo dobro, simuliraj svoj lastni pogreb.

Silvin Jerman

SVETI MIKLAVŽ

Miklavž bo sveti k nam prišel, še Krampusa s seboj bo vzel, kdor priden ni v življenju bil, se ve, da s šibo bo dobil.

Ponižno bomo poklekli in se Miklavžu poklonili, da za vse kar smo zgrešili odpuščanje bi dobili.

Da bi vsi nam oprostili, kar smo žalega storili.

Naj Miklavž se nas usmili in obdari nas z darili.

Krampus, red naj naredi in pokore razdeli.

Brez pokore ne bo nič, sicer vzel nas bo hudič.

Klara Žel

NA IZLETU:

ČEZ ROGAŠKO V LAŠKO

Lepa, sončna in topla oktobrska sobota, udoben avtobus in skupina veselih ljudi, pripravljenih na izletniško druženje. Peljemo se mimo Krapine, potem pa po "beli" vijugavi cesti med hribi in dolinami od Huma mimo Rogoške, Šmarja pri Jelšah do Grobeljna, na prvo kavico. Bele hišice z urejenimi vrtovi, skupine krav na paši, dozorela jabolka na travi, ki so klicala Poberi me!, jesenske barve gozdov... vse to nas je razveseljevalo ob pogledu iz avtobusa na od sonca obsijano naravo. Še pogled na stari celjski grad v daljavi in že smo ob reki Savinji. Po njeni soteski gremo do Laškega. Savinja je znana po pogostih poplavih. Zdaj so postavljeni varovalni nasipi in občasno so poplavljeni le najnižji tereni ob reki. In prav na takem nizkem terenu ob Savinji so Kelti in Rimljani nekoč izkoriščali tople vrelce za toplice.

Malo dalje, na drugem levem povišanem bregu pod hribom Hum pa je zraslo naselje lesenih hiš. V nekem opisu Jurkloštrskega samostana je zabeleženo, da je naselje leta 1227 dobilo ime trg Laško. Poimenovali so ga po Lahih, ki so se tu naselili. Kasneje, nemško ime pa je bilo Tifer (soteska). Laško je status mesta dobilo leta 1927. Danes ima 3.500 prebivalcev. Pivovarna Laško stoji ob Savinji, tik ob starem mestnem jedru. Zdi se, kot da gre za novogradnjo, vendar nam gostitelji povejo, da je na istem mestu stala stara pivovarna, ki so jo v letih 1987-92 postopno obnovili, dogradili pa so tudi novo polnilnico. Pivo je med najbolj kakovostnimi zaradi izvirske vode, ki določa okus, tehnične opreme in postopka izdelave, ki upošteva samo biološko izbrane sestavine. V blesteče čisti varilnici smo dobili podroben opis proizvodnje piva. Na dan se vari 8.800 hl piva. Pivovarna Laško je največja v Sloveniji (sledi ji Union v Ljubljani) in je srednje velika evropska pivovarna. Zvemo, da se pivski ječmen namaka, da skali v slad, ki se suši, fermentira in zmelje, doda se voda, se precedi in preseje, doda hmelj, nato se bistri del hrani v kletih, da pivo dozori. Prednost je stalna kakovost in takih tovarov piva v Evropi ni več veliko. Kvas je dragocen stranski proizvod. V avtomatizirani polnilnici gre večina piva v pločevinke, najbolj kakovostno pivo pa obdržijo v steklenicah, ki so povratna embalaža, s katero je veliko dela in ustvarja določene proble-

me. Polnijo se tudi sodi po 30-50 l, ki so iskani za točeno pivo, vendar zahtevajo točno odrejen postopek točenja. Pivo smo pokušali v dvorani za degustacije. Delikatesni temni Zlatorog, svetli Zlato-

rog, lahka piva, pivo z malo alkohola, pivo mešano s sadnim sokom, pivo s čajem ... Veselo društvo je težko prepričati, da moramo dalje, ker že zamujamo. Mudi se nam na stari grad Tabor, ki domuje na povišenem delu pobočja Huma. Po vijugastih ozkih uličicah med starimi, lepo ob-

novljenimi pritličnimi hišami se vzpenjamo proti gradu. To je manjši obzidan grajski kompleks. Ob osrednjem dvorišču sta okrogli stolp (zdaj obnovljen za poročno dvorano) in manjše kvadratno poslopje, verjetno nekdanji obrambni stolp. V gradu nikoli ni živelo plemstvo. To je bil protiturški tabor, kamor so se pred turškimi vpadi zatekali Laščani z živino. Kasneje je grad služil za sodišče in lovsko postajanko celjskih grofov. Obnova gradu v 90. letih je izredno uspela. Prostori so prijetni za oko in počutje: poročna dvorana, restavracija, vinoteka in delno nadkrito dvorišče so med seboj povezani.

Spustimo se zopet v mesto, do trga pred faro cerkvi sv. Martina, kjer bo kmalu veselo martinovanje s programom, ki bo zapolnil cele tri dni. Gosposki trg obkrožajo stare zgradbe, ki niso zgorele v številnih požarih v minulih stoletjih. Po velikem požaru leta 1840 so prav v Laškem ustanovili prvo gasilsko društvo v Sloveniji. Laško se lahko pohvali, da so nedavno praznovali 145-letnico Turističnega društva Laško, ki se je ob ustanovitvi imenovalo Polepševalno društvo, saj je bila njegova prva naloga ozeleniti pobočja Huma po požaru. Laško nima težke industrije, premogovnik so zaprli, predilnico tudi, ima pa obrtne delavnice, v katerih izdelujejo izolacijski material, pohištvo in drugo. Po izgradnji železnice Trst - Dunaj v drugi polovici prejšnjega stoletja so se obnovile tudi toplice, vendar niso nikoli prav zaživele. Danes so obnovljene, imajo nov zunanji bazen. Savna je ena najlepših v Evropi. Specializirani so za rehabilitacijo po operativnih posegih na kosteh.

Lačni in lepih vtisov prepolni smo posedli v gostišču Čater in ob obilnem kosilu še enkrat popili laško pivo. Rojstna hiša pesnika župnika Antona Aškerc (1856 - 1912), je bila vredna obiska. Leži visoko v bregu Rimskih toplic. To je kmečka hiša z opremo iz pesnikove mladosti. Po deklamiranju njegovih pesmi smo se po strmih bregu skozi gozd spustili do avtobusa in se utrujeni, a polni lepih vtisov vrnili v Zagreb.

Zlata Jeras

POTEP PO ZGORNJI SAVINJSKI DOLINI

Cilj našega junijskega izleta je bilo celjsko turistično območje - Zgornja Savinjska dolina. Ta kraj je izredno bogat po vsebini in tudi naravno okolje nudi številne užitke. Tokrat nas je pot vodila mimo Rogaške Slatine, mesta, ki govori kar samo zase, ker ima več kot tisočletno tradicijo. Znamenita mineralna voda je zaradi bogatih snovi in nizke stopnje slanosti med najbolj cenjenimi v Evropi. Steklenice Donat in Tempel vode so potjuči ambasadoriji Slovenije, pa tudi moderno urejenega in visoko strokovno organiziranega zdravilišča, največjega na Slovenskem.

Pot smo nadaljevali proti celjski kotlini, ki ima osrednji položaj v celotnem turističnem območju. Središče kotline je Celje, sodobno kulturno, upravno in industrijsko mesto, ki se je razvilo na starodavni dediščini rimske Celeje in srednjeveškega Celja, ki je bilo sedež mogočnih celjskih grofov. Celjska kotlina se dotika rodovitne Savinjske doline. Po hmelju, ki je tod prevladajoča kultura, je dobila naziv "Dolina zelene zlata".

Na začetku Zgornje Savinjske doline leži največji kraj in upravno središče - Mozirje, obkrožajo ga pogorja Golt in Dobrovlja, na vzvodu ga zapira soteska Savinje, na zahodu pa se odpira proti gornjemu gradu in Logarski dolini. Zgodovina Mozirja je bogata. Obeležili so jo turški vpadi. Na dogodke iz preteklosti opozarjajo tudi kužna znamenja in delno ohranjeno obzidje okrog farne cerkve sv. Jurija. Mozirje daje svojevrsten pečat in živahen utrip Savinjski gaj, čudovit botanični vrt na desnem bregu Savinje. Obisk tega izjemnega in čudovitega kraja cvetja in miru nas je navdušil. Mozirski gaj, ki so ga uredili leta 1978, se raz-

prostira na 7 hektarih površin. Že v osnovi je bil zamišljen kot park cvetja in slovenskih vrtarjev. Spomladi cvetijo tulipani, narcise, hijacinte, mačehe, marjetke, trobentice, spominčice. Poleti je posajenih prek 500 tisoč sadik poletnega cvetja. Zato je cvetoči gaj zanimiv skozi vse leto. Sastavni del parka so tudi etnografski objekti, ki mu dajejo poseben čar. To so kašča, kovačija, čebelnjak in preužitkarska hiša. Vse objekti, ki imajo častljivo starost, spominjajo na življenje Savinjanov v prejšnjem stoletju.

Naslednja postaja je bila vas Radmirje, ki leži na rečni trasi Savinje. V zgornjem delu naselja na strazah stoji romanska cerkev sv. Frančiška Ksaverja. O zgodovini cerkve nam je pripovedoval tamkajšnji župnik. Na začetku 16. stoletja je na tem kraju stala kapela sv. Barbare, v kateri so leta 1715, v času kuge, lakote in bede postavili oltar s sliko, ki uprizarja smrt sv. Frančiška Ksaverja. Ko so se tja začeli zgrinjati romarji, so začeli graditi novo, baročno stavbo. Cerkev, dograjena leta 1725 je zakladnica daril. Še danes hranijo zlat kelih Marije Terezije, mašna plašča poljske kraljice iz 1759. leta in francoskega kralja iz 1789. leta, dragocenosti z drugih evropski dvorov...

Na tem izjemno lepem izletu smo si ogledali še en kulturni spomenik Slovenije. V Nazarju na sotočju rek Drete in Savinje stoji na ploščati skalni gmoti grad Vrbovec. Zgodovina njegovega nastanka je zavita v skrivnost, nedvomno pa sega daleč pred leto 1248, s katerim se prične njegov dokumentarni obstoj. Grad se je pojavljal tudi pod nemškimi imeni Altenburg in je bil skozi stoletja v lasti Altenburških, celjskih grofov, avstrijskega vojskovodje Ivana Kacijanarja. Leta 1615 ga je kupil škof Tomaž Hren in ljubljanska škofija je ostala lastnik do 2. svetovne vojne; tu je bil sedež veleposestva Marijingrad. Po 2. svetovni vojni je bil grad brez prave vsebine in je nezadržno propadal. V letu 1989 se je pričela temeljita obnova gradu. Dobil je novo vsebino in tu so prostore našla številna podjetja. Obiskali smo še zasebno pivovarno Hren, kjer smo se okrepili z odličnim pivom, žganjem in medico. Polni lepih doživetij smo se vrnili domov in nestrpno pričakujemo nov izlet.

Stojan Jovanoski

ŠPORTNI DOGODKI

V minulih mesecih so slovenski športniki dosegli nekaj zavidljivih uspehov.

NOGOMET - Leta 1998 smo navijali za hrvaške nogometaše, ki so si na svetovnem nogometnem prvenstvu v Franciji izborili bron. Letos smo navijali za slovensko moštvo, ki je pod vodstvom **Srečka Katanca** prvič sodelovalo na evropskem nogometnem prvenstvu v Belgiji in na Nizozemskem. V tekmah z Zvezno republiko Jugoslavijo in Norveško je bil izid izenačen, v tekmi s premočnimi Španci pa je slovenska reprezentanca doživela poraz. Brilliral je **Zlatko Zahovič**, eden od najboljših strelcev prvenstva. V spominu ostaja izjemno navijaško

vzdušje, ko so se slovenski ljubitelji nogometa izkazali z iskrenim navijanem, brez izgrediv. Nogometaše je vzpodbujal slovenski rockerski trio - Kreslin, Predin, Lovšin - z navijaško himno Slovenija gre naprej. Na koncertu omenjenega tria na osrednjem amsterdamskem trgu Dam se je zbralo na tisoče ljudi. Nogometna reprezentanca zdaj že nastopa v kvalifikacijah za svoeto prvenstvo 2002.

PLAVALNI MARATON - Slovenski plavalec **Martin Strel** je to poletje v 58 dneh preplaval Donavo, od njenega izvira v Donaueschingenu do izliva v Črno morje. 3004 kilometrov dolgo pot je premagoval od 25. junija do 23. avgusta. Njegov moto je bil: plavanje za mir, prijateljstvo in čiste vode. V Vukovar je prispel 23. julija. Tam sta ga pričakala slovenski zunanji minister **Lojze Peterle** in namestnica hrvaškega zunanjega ministra **Jasna Cvetković Kurelec**. Z maratonskim plavanjem tisočletja si je Martin Strel zagotovil vpis v Guinnessovo knjigo rekordov.

OLIMPIJSKE IGRE V SYDNEYJU: BARBIKA JE TUDI NAŠA!

Novinarji, ki so poročali iz Sydneyja, so pisali, da je bila Slovenija na Olimpijskih igrah najbolj uspešna med vsemi državami, nastalimi na območju nekdanje Jugoslavije. Slovenci so osvojili dve zlati medalji - v streljanju z malokalibrsko puško jo je izbral **Rajmond Debevec**, v veslanju pa dvojec **Iztok Čop** in **Luka**

Špič. Tako se je Slovenija med 199 državami uvrstila na več kot dobro 35. mesto. Za Slovenijo je bila ZR Jugoslavija, ki je bila 42. z eno zlato medaljo (odbojkarji), eno srebrno (**Jasna Šekarić** v strelstvu) in eno bronasto (vaterpolo). Hrvaška je bila 48. z zlato medaljo **Nikolaja Pešalova** v dviganju uteži in bronom našega osmerca v veslanju. In nazadnje, Makedonija je osvojila svojo prvo olimpijsko medaljo doslej - bronasto v rokoborbi v prostem stilu. Športniki Bosne in Hercegovine so na olimpijskem prizorišču vselej sprejeti z velikimi simpatijami, vendar medalje še niso osvojili, saj še vedno celijo rane po strahotni vojni na svojem ozemlju.

Republika Slovenija je lahko več kot zadovoljna s svojim uspehom v Avstraliji. Za majhno in mlado državo, ki ima komaj dva milijona prebivalcev, sta dve zlati medalji izreden dolet. Prej so Slovenci na različnih olimpijadah osvojili skupaj 39 medalj, vendar ne pod svojo samostojno zastavo in himno. V preteklosti sta bila velika športna junaka in večkratna olimpijska zmagovalca v gimnastiki **Leon Štukelj**

(1924., 1928. in 1936.) in **Miroslav Cerar** (1964. in 1968.). **Leon Štukelj**, o katerem sem že pisala v Novem odmevu, je preminil pred letom dni v Mariboru, star 101 leto. Zdaj 61-letni **Miro Cerar** je znani ljubljanski odvetnik, bil je poslanec v slovenskem parlamentu, njegov sin, prav tako **Miroslav**, pa je znani strokovnjak za ustavno pravo. Žena **Zdenka Cerar** je državna tožilka Republike Slovenije. Vsa družina **Cerar** se je skratka posvetila pravnim in javnim poslom. Zanimivo je, da je bil tudi velikan **Leon Štukelj** pravnik, krajši čas pa je študiral tudi v Zagrebu. V mojem športu, atletiki, Slovenija tokrat ni osvojila medalje. V Atlanti pred štiri leti je bila **Brigita Bukovec** iz Ljubljane druga v teku na 100 metrov z ovirami. Zdaj je morala olimpijski nastop odpovedati zaradi bolezni, ki traja že dve leti. **Gregor Cankar** iz mojega nekdanjega kluba AD Kladivar iz Celja, osvajalec bronaste medalje na svetovnem prvenstvu v skoku v daljino, se v Sydneyju ni uvrstil v finale, prav tako njegov hrvaški tekmelec in prijatelj **Siniša Ergotič**. No, Slovenci so v atletiki vendarle dosegli velik uspeh. Razmeroma slabo znana **Brigita Langerholz**, po rodu iz Kranja, zdaj pa prebivalka Škofje Loke, je sijajno tekla na 800 metrov in zasedla visoko in dragoceno četrto mesto. Že njena uvrstitev v finale je bila prava senzacija. V finalu je tekla pogumno, odločno, brez strahu pred avtoriteto imen, kakršni sta **Maria Mutola** iz Mozambika ali **Stefani Graff** iz Avstrije. Dvakrat je popravila svoj lastni slovenski rekord. Tako je Slovenija, ob **Brigiti Bukovec**, **Britti Bilač**, **Gregorju Cankarju** in **Alenki Bikar**, dobila novo atletske zvezdo.

Ko sem spremljala nastope hrvaških športnikov in športnic sem z vsem srcem navijala za naše odbojkarice. Med njimi je posebej izstopala visoka, lepa in zelo prijetna **Barbara Jelić**, po mnenju strokovnjakov najboljša odbojkarica Evrope. Le malo ljudi ve, da je po rodu "na pol" Slovenka in to po materi. Mati **Barbare Jelić** živi v Novem mestu, redno spremlja svojo hčer na vseh pomembnih tekmovanjih, **Barbika**, kot ji pravijo, pa

ima po materi tudi slovensko državljanstvo. Ne-koč je celo izjavila, da bi prav rada oblekla slovenski dres, če bi to le bilo mogoče. Slavni vaterpolist **Dubravko Šimenc**, ki se ga je omenjalo kot možnega nosilca hrvaške olimpijske zastave ne slovesni otvoritvi, je Slovenec po očetu, univerzitetnem profesorju dr. **Zlatku Šimencu**, prav tako nekdanjem vaterpolistu in rokome-

tašu. Malo nas je na obeh straneh, pa vendar smo zelo "pomešani", kar je po moje zelo dobro.

Olimpijske igre v Sydneyju sem spremljala z veliko čustev, navdušenja in radosti. Spomnila sem se, da sem bila pred natanko 40 leti, leta 1960 v Rimu, tudi sama olimpijka in to v teku na 100 in 200 metrov. Čeprav nisem dosegla večjega uspeha, sem ponosna, da sem sodelovala na Olimpijskih igrah. To je najpomembnejši dogodek v življenju vsakega športnika in se ne more primerjati z nobenim drugim pomembnim nastopom.

Olga Šikovec-Luncer

NE POZABIMO SLOVENSKI JEDI

VAMPI PO PRIMORSKO

Potrebujemo: 1-2 kg vampov (fileki), slano vodo, 3 dkg olja, 10 dkg prekajane slanine, 1 čebulo, peteršilj, 2 stroka česna, 2 žlici moke, 2 žlici paradižnikove mezge, lovorov list, poper, sol, parmezan.

Priprava: Vampe skuhamo v slani vodi. Ohlajene zrežemo na tanke rezine. Na olju prepražimo na kocke zrezano slanino in seseklano čebulo, ko zarumeni dodamo vampe, strt česen, lovor, paradižnikovo mezgo in potresemo z moko in premešamo. Zalijemo s toliko vode, da je jed gosta in sočna kot golaž. Pustimo da prevre.

Na koncu dodamo sesekljan peteršilj in po potrebi dosolimo. Zraven serviramo polento in solato iz radiča.

KROMPIRJEVA SOLATA S STROČJIM FIŽOLOM

Potrebujemo: 1 kg krompirja, 1/2 kg stročjega fižola (mahune), 10 dkg prekajane slanine-pancete, olje, 1 strok česna, peteršilj, majhno čebulo, kis, poper, sol.

Priprava: Krompir skuhamo, olupimo, ohlajenega narežemo na rezine. Dodamo na koščke narezano čebulo, na kocke narezano prepraženo panceto-slanino ter sol in kis.

Premešamo. Stročki fižol očistimo, narežemo na 2-3 cm dolge rezine, skuhamo v slani vodi, ki smo ji dodali malo olja in za noževu konico sode bikarbone. Kuhanega odcedimo in dodamo olje, kis, poper, strt česen in sesekljan peteršilj. Posodo potresemo in pustimo da se ohladi. Ohlajeno pomešamo s krompirjem.

Solati lahko dodamo na kocke narezan sir.

V naših krajih so naše mame in babice solate (fižolovo, regratovo...) pripravljale s prepraženo panceto, saj je bilo olje predrago, A verjamite, da so tako pripravljene solate še okusnejše!

SKUTIN PEČENJAK

Potrebujemo: 1/2 kg suhega kruha, 2 dcl mleka, 2 jajci, 15 dkg sladkorja, 25 dkg skute (svežega kravjega sira), limonino lupino, približno 40 dkg poljubnega sadja (breskve, jabolka, marelice, češnje itd.).

Priprava: Kruh narežemo na kocke, polijemo z vročim mlekom, zmešamo in pustimo da se namoči. Posebej zmešamo rumenjake in polovico sladkorja. Ko zmes naraste, dodamo pretlačeno skuto, dišave, trd sneg iz beljakov, med katerega smo stepili še preostali sladkor in namočen kruh ter polovico narezanega sadja. Testo vlijemo v dobro pomaščen pekač, na vrh zložimo preostalo polovico sadja in pečemo približno pol ure na 200 o C.

Ivanka Nikčević

PO VROČEM POLETJU VROČA JESEN

Za nami je dolgo, vroooooče poletje. Bilo je tako vroče, da so marsikom zakuhali možgani, zaradi vročine se je povečala mortaliteta, čez nekaj mesecev pa se bo videlo, da je prišlo tudi do zmanjšane natalitete, ker je bilo resnično tako vroče, da človek ni mogel niti s prstom migniti, kaj šele s čim drugim. Da bi po vseh teh vročinah ljudje prišli čimprej k sebi, je poskrbela hrvaška vlada. Po metodi «šok terapije» je sprejela zakon o omejitvi uvoza osnovnih prehrabnenih izdelkov. Seveda so ta ukrep pojasnili z borbo proti preprodajalcem, ki jih ljudje ljubkovalno imenujejo «švercerji». Večina švercerjev je resnično onemela, zaskrbljeno so začeli iskati nove, še bolj prefinjene načine švercanja, bili so pripravljeni plačati še večje podkupnine in sploh.... Šok so doživeli tudi obmejni trgovci. Ker je bilo poletje tudi pri njih zelo vroče, bi lahko ta ukrep hrvaške vlade razumeli kot njen prispevek k izboljšanju kakovosti mednarodnega trgovinskega sodelovanja. Opaženo je, da se edino švercerji cigaret niso vznemirili, ker se ta predpis ni nanašal na njih. Oni lahko na splošno zadovoljstvo strastnih kadilcev še vedno švercajo, pa tudi cen niso povišali. No, na večino hrvaškega prebivalstva je ta vladni ukrep deloval kot hladna prha, glave so se ohladile in ljudje so s polnimi pljuči zopet svobodno zadihali. Terapija je trajala točno teden dni, kar je bilo za njen splošni uspeh čisto dovolj. Pri nekaterih je bil učinek tako močan, da imajo še zdaj leden pogled in govorijo nekako s stisnjenimi zobmi, kar je sicer mogoče opaziti pri ljudeh, ki so doživeli velike zmrzali. Mene osebno je ta kratkotrajen vladni ukrep malo zaskrbel, ker me pri mojih v Sloveniji čaka nekaj zabojev krompirja in sem se že začela spraševati, kako ga bom uspela prepeljati na Hrvaško. Fižol bi še nekako poskrila po torbica in predalčkih, ampak krompir ... No, moja zaskrbljenost je bila na srečo čisto odveč, zato lahko zopet vedro in veselo gledam v prihodnost.

Irena Hribar-Buzdovačič

PREGOVORI ŠO ZAKLAD ČLOVEŠKE MODROSTI

Slepca za pot in bedaka za svet ne vprašaj!

Svet je lažnik; veliko obeta, pa malo da.

Raje danes pečenega škrjanca, nego jutri kokoš.

Še sam sebi nisi vselej zvest, kako bi ti drugi bil.

Starce treba slušati, a za njimi ne hoditi.

Tisti mi je brat, ki bi mi storil dobro rad.

Tice pečene nobenemu v usta ne lete.

Kadar denar poide - pamet pride.

Vsak pometaj pred svojim pragom.

S trebuhom za kruhom.

Trezen misli - pijan pove.

Pri luči je dobro živeti in umreti.

Izbrala Cvetka Matko

DROBTINICE IZ FILATELIJE

Verjetno niste vedeli, da na Slovenskem obstaja pošta že 500 let? Prvi viri o poštinih zvezah na Kranjskem in Slovenskem segajo v davno leto 1500. Takrat je nemški cesar Maksimilijan I. Habsburški

vladal tudi Kranjski, Tržaškemu primorju, Istri, Štajerski in Koroški. Ko je aprila leta 1500 na gradu Bruck pri Lienzu umrl goriški grof Lenart, ki je svojo goriško posest izročil za dediščino sorodniku Maksimilijanu I., je le-ta nemudoma ukazal zasesti Lienz in Gorico ter organizirati pošno zvezo do Gorice. Za podaljšek zveze do Ljubljane pa je moral poskrbeti Simon Ungerbach, vladarjev vicedom v Ljubljani. Slovenska pošta je ta dogodek zaznamovala z izdajo priložnostne znamke "500 let". Sicer pa je Slovenska pošta od osamosvojitve izdala že lepo število zelo lepih rednih in priložnostnih znamk z različno vsebino. Motivi prikazujejo slovensko folkloro, zgodovinske dogodke, znamenite osebnosti, zgodovinske spomenike, jubileje, naravne lepote, tehniko, šport, sadne in živalske vrste, voščilne znamke in še mnogo drugih.

Marijan Horn
(povzeto po biltenu Pošte Slovenije)

DRAGI OTROCI!

Za jesensko-zimске dni smo za vas pripravili malo bolj zahtevno nagradno križanko, dve pesmici velikega slovenskega pesnika **Otona Župančiča** ter uganke, ki jo je napisala naša članica Klara.

Če nam boste poslali kakšno svojo risbico, ki bo nastala v hladnih in deževnih dneh, jo bomo z veseljem objavili v spomladanski številki Novega odmeva.

Na našem naslovu (Slovenski dom, Masarykova 13, Zagreb) pričakujemo tudi pravilne rešitve tokratne nagradne križanke.

Križanko iz 11. številke Noveg odmeva je pravilno rešil **Oliver Nikčević**, ki ga v Slovenskem domu čaka lepa knjižna nagrada.

Rešitev:

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

KLARA ŽEL:
UGANKA

*Na zemlji stojim,
se ponosno držim,
sem barve zelene,
očem zaželjene.
Sneg me tišči,
dokler se ne stopi.
Če lepa sem in ravna,
mi usoda ni zabavna.
Jaz kratkega sem veka,
sekira me poseka,
da bi ob koncu leta
bila doma vam lepa.
Da me imate radi, to vem,
če ste uganili,
povejte mi kdo sem?*

OTON ŽUPANČIČ:
**VESELI
KOLEDNIKI**

*Čaše pregledujemo
zase koledujemo
in za lepo leto mlado
preobračamo navado:
nič od vas ne prosimo,
mi darove nosimo,
meh za smeh in vrečo sreče
Ciciban za nami vleče,
ne za hišo zidano,
le z le za voljo židano!*

Nariši hitro krogec
lep pa nastal bo beli hleb.

Majhen še dodaj ročaj,
pred tabo torbica bo zdaj.

Če ušesci dve boš še dodal
bo mošnjiček za tobak nastal.

Končno brčice in rep pred tabo mucek bo prelep.

ALI STE VEDELI...

...da je slovenski gledališki igralec, režiser, dramatik in publicist Ferdo Delak (1905 - 1968) ustvarjal tudi na Hrvaškem. Bil je režiser v zagrebškem HNK (1939-41 in 1946-51), v osi- ješkem HNK (med 2. svetovno vojno), režiral pa je tudi v Sisku, Varaždinu in Karlovcu. V letih 1051-54 je bil upravnik gledališča na Reki.

... da je slovenski narodni preporoditelj Matija Majar Ziljski (1809 - 1892) v času marčne revolucije leta 1848 v program Zedinjene Slovenije zapisal zahtevo, da "pridemo s cesarski dinastiji vselej zvestimi in viteškimi brati v Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji v pravo zvezo".

... da so v rudniškem gledališču v Idriji že leta 1862 igrali dela I. Kukuljevića Sakcinskega.

... da je ljubljanska kiparska delavnica okoli leta 1460 izklesala kamnit Marijin kip za cerkev v Završju pri Grožnjanu.

... da so Slovenci leta 1848, ko je ban Josip Jelačić vodil vojsko proti reovlucionarnim Madžarom, za Jelačićeve vojake zbirali denar, orožje, obleko in živila.

... da so leta 1866 časopisi na Slovenskem poročali, da se je slovesnost ob 300. obletnici smrti Nikole Šubića Zrinskega v Zagrebu pokazala kot "svečano, nerazdeljivo duhovno združenje Slovencev s Hrvati."

... da je bil slovenski pesnik, dramatik, publicist in prevajalec Pavel Golia (1887 - 1959) v letih 1924-25 upravnik gledališča v Osijeku.

... da je pri zidavi utrdbenega kompleksa ob zagrebški katedrali leta 1513-21 sodeloval tudi neki Jurko Kranjec.

... da bi lahko Südslavische Zeitung, ki je začel izhajati 5. januarja leta 1871 v Sisku, po številu slovenskih dopisov imeno-

vali kot prvo hrvaško-slovensko glasilo.

... da je bil na ustanovnem zborovanju Vseslovenske ljudske stranke 17. oktobra leta 1909 navzoč tudi oče hrvaške kmečke stranke Stjepan Radić.

... da je še leta 1945 v Zagrebu živelo okoli 30 tisoč Slovencev, leta 1981 pa se je v vsej Hrvaški za Slovence izreklo le še 25.136 ljudi.

... da je pisec prve slovenske knjige Primož Trubar (1508 - 1586) prijateljaval z evropskim reformatorjem, rojenim v Istri, Matijem Vlačičem Ilirikom (1520 - 1575). Trubar je Vlačiča gostil v Ljubljani leta 1561 in ga finančno podprl. ... da je Katarina Zrinski, sestra F.K. Frankopana in žena Nikole Zrinskega, svojo nabožno knjigo "Putni tovaruš" dala prvič natisniti v Benetkah (1661), drugič in tretjič pa v Ljubljani (1687 in 1715). ... da se je Peter Klepec, osrednji domišljijski junak slovenskega ljudskega slovstva, po izročilu rodil v Osilnici ali v okolici Čabra na hrvaški strani. Bil naj bi zgodovinska oseba, rojena okoli leta 1700.

... da je Primož Trubar nekoč zapisal, da je cerkev na Rašici poslikal neki "krovaški malar". Umetniški zgodovinarji menijo, da gre za mojstra Tomaža iz Senja.

...da je igralec in pisec dramskih del Rade Pregarc (1894 - 1970) več let živel na Hrvaškem, kjer je tudi umrl. V letih 1921-27 je režiral v Splitu.

... da je Janez Vajkard Valvasor (1641 - 1693) v "Slavi vojvodine Kranjske" (1689) zajel prek 550 podob Zagreba ter krajev v hrvaškem primorju in ob turški meji. Opisal je hrvaško ljudstvo, posamezne kraje, dogodke, pisavo, običaje, nošo, stike s Slovenci ter vzajemno protiturško obrambo in utrdbe. (Zbrala I.T.)

Napokon smo uvjerali gospodina Pininfarinu da dizajnira proizvod, znatno tiši od crvenog sportskog automobila !

Rezultat je super tiha perilica s najmanjom mogućom potrošnjom vode i energije. Ljepotica izvana - snažna zvijer iznutra.

Potražite sve proizvode Gorenje Pininfarina dizajnerske linije, kod Vašeg trgovca bijelom tehnikom.

gorenje
pininfarina

Novi odmev izdaja Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom iz Zagreba s pomočjo Ureda za nacionalne manjine Republike Hrvatske in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. **Za izdajatelja:** Darko Šonc. **Urednik:** Silvin Jerman. **Uredništvo:** Miroslava Marija Bahun, Tanja Bernard, Marijan Horn, Polona Jurinić, Ivica Kunej, Cvetka Matko, Franc Strašek, Darko Šonc, Ilinka Todorovski (pregled, priprava in oprema besedil). **Oblikovanje in prelom:** Ljudevit Gaj. **Tisk:** FS d.o.o., Hrvatske bratske zajednice b.b., Zagreb. Izhaja občasno v slovenskem in hrvaškem jeziku. **Naklada:** 500 izvodov. **Naslov uredništva:** Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom, Masarykova 13/I, 10000 Zagreb, telefon/telefaks: 4855 171, e-mail: slovenski-dom@zg.tel.hr